



Ενοριακή

# ΕΥΛΟΓΙΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ  
ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ  
ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΥΚΑΚΙΩΝ  
ΑΘΗΝΩΝ

Έτος Η΄  
ΜΑΪΟΣ 2009  
Άριθ. Φύλλου 83



## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
01. Ὁ σταυρός μας καί ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ ( <i>Ἁγ. Ἰγνάτιος Μπριαντσιανίνωφ</i> )	119
02. Ἀποστάγματα ὁμιλιῶν-συζητήσεων μέ θέμα τίς «ἑξομολογήσεις» τοῦ ἁγ. Λύγουστίνου καί ὁμιλητή τόν π. Βασίλειον Βολουδάκη ( <i>Ἄννα Μανωλάκη</i> )	123
03. Ζητοῦνται ἐθελοντές αἰμοδότες	131
04. Ἀρχιερατικές θύχες καί εὐλογίες	132
05. Χριστός Ἀνέστη ἐκ νεκρῶν! (π. Πασχ. Γρίβας)	134
06. Θιρήνη ἢ Ἀθηναία (Νινέττα Βολουδάκη)	136
07. Γιατί εἴμαστε οὐραγοί στήν εὐτυχία τῶν παι- διῶν μας; (Μαρίνα Διαμαντῆ)	141
08. Θίς μνημόσυνον τῆς Κατηχήτριάς μας Αἰκατε- ρίνης Γιακκα (Γράφουν μαθήτριάς της)	143
09. Ἡ ἐπέτειος τῶν ἐγκαινίων τοῦ Ναοῦ μας καί τό Ἱερατικό ἰωβηλαῖο τοῦ π. Νικολ. Φίλια	146
10. Ἑνοριακές βιδήσεις	148

### ἐνοριακή **ΕΥΛΟΓΙΑ**

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ Ι. Ν. ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ  
ΠΕΥΚΑΚΙΩΝ (Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν)  
Ἀσκληπιοῦ 38 - Ἀθήνα- Τ.Κ. 106 80  
Τηλέφωνο:2103612449 - Fax: 2103627037

[www.agiosnikolaosasklipiou.gr](http://www.agiosnikolaosasklipiou.gr)

Ἑπεύθυνος Συντάξεως:

π. Βασίλειος Ε. Βολουδάκης

**ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ - ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΔΕΚΤΕΣ**

**ΧΟΡΗΓΟΙ ΤΕΥΧΟΥΣ:**

Νικόλαος Ζῶτος καί Ἄννα Μανωλάκη  
εἰς μνήμην τῆς μητέρας τους  
*Κανέλλας Μανωλάκη*



ΑΓΙΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΜΗΡΙΑΝΤΣΙΑΝΙΝΩΦ

## Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΑΣ ΚΑΙ Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

**Ε**ἶπε ὁ Κύριος πρὸς τοὺς μαθητὲς αὐτοῦ: «Εἰ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω μοι» (Μτθ. 16, 24).

Μά τί σημαίνει «προσωπικός σταυρός»; Γιατί αὐτός ὁ προσωπικός σταυρός, δηλαδή ὁ σταυρός τοῦ καθενός ἀνθρώπου, ὀνομάζεται συγχρόνως καὶ «σταυρός τοῦ Χριστοῦ»;

Ὁ «προσωπικός σταυρός» εἶναι τὰ βάσανα καὶ τὰ παθήματα τῆς ἐπίγειας ζωῆς, τὰ ὁποῖα εἶναι «προσωπικά» γιὰ τὸν κάθε ἄνθρωπο.

Ὁ προσωπικός, ὁ ἰδικός μας σταυρός εἶναι ἡ νηστεία, ἡ ἀγρυπνία καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι πνευματικοὶ ἀγῶνες, μέ τοὺς ὁποίους ταπεινώνεται τὸ σῶμα καὶ ὑποτάσσεται αὐτὸ στό πνεῦμα. Οἱ ἀγῶνες αὐτοὶ πρέπει νά εἶναι κατάλληλοι γιὰ τίς δυνάμεις τοῦ καθενός, καὶ εἶναι χαρακτηριστικοὶ στόν καθένα.

Ὁ ἰδικός μας σταυρός εἶναι οἱ ἀρρώστιες τῆς ἀμαρτίας, ἢ τὰ πάθη πού εἶναι προσωπικά στόν κάθε ἄνθρωπο. Μέ ὀρισμένα ἀπό αὐτά γεννηθήκαμε, ἄλλα τὰ ἀποκτήσαμε κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἐπίγειας ζωῆς μας.

Ὁ «σταυρός τοῦ Χριστοῦ» εἶναι ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ (Ψαλμ. 118, 38, 120).

Μάταιος καὶ χωρὶς καρποφορία εἶναι ὁ προσωπικός μας σταυρός, ὅσοδῆποτε βαρὺς κι ἂν εἶναι, ἐάν αὐτός ὁ σταυρός μέ τὴν ἐπακολούθηση τοῦ Χριστοῦ, μέ τὴν μίμηση τοῦ Χριστοῦ, δέν μεταμορφώνεται σέ σταυρό τοῦ Χριστοῦ.

Γιὰ τὸν μαθητὴ τοῦ Χριστοῦ, ὁ προσωπικός σταυρός μετατρέπεται σέ σταυρό τοῦ Χριστοῦ, διότι ὁ μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ ἔχει τὴν ἀκλόνητη πεποίθηση, ὅτι ἐπάνω του ἐπαγρυπνεῖ ἀσταμάτητα ὁ Χριστός, ὅτι ὁ Χριστός ἐπιτρέπει νά ὑποφέρουμε στενοχώριες ὡς ἀναγκαῖα δοκιμασία γιὰ τὴν πίστη μας σ' Αὐτόν («ἐν τῷ κόσμῳ, θλίψιν ἔξετε»), ὅτι κανένα βάσανο δέν θά μᾶς ἀγγίζει χωρὶς νά τό ἐπιτρέψει ὁ Χριστός, ὅτι διὰ μέσου τῶν βασάνων ὁ χριστιανός γίνεται πραγματικά τοῦ Χριστοῦ μαθητὴς, γίνεται συμμετοχὸς τῆς ἐπί γῆς ζωῆς Του καὶ ἐν συνεχείᾳ καὶ στόν οὐρανό.

Ὁ προσωπικός σταυρός γίνεται γιὰ τὸν μαθητὴ τοῦ Χριστοῦ «σταυρός

του Χριστού», διότι ὁ ἀληθινός μαθητής του Χριστοῦ θεωρεῖ τήν ἐκπλήρωση τῶν ἐντολῶν του Δασκάλου του ὡς μοναδικό σκοπό τῆς ζωῆς του. Οἱ ἅγιες ἐντολές του Χριστοῦ γίνονται γιά τόν ἀληθινό μαθητή Του ἕνας σταυρός ἐπάνω στόν ὁποῖο σταυρώνει ἀσταμάτητα τόν παλαιό ἄνθρωπο «σύν τοῖς παθήμασι καί ταῖς ἐπιθυμίαις» (Γαλ.5, 24).

Ἄπό τά παραπάνω εἶναι φανερό τό **γιατί** γιά νά «ἄρουμε τόν σταυρό μας» εἶναι ἀνάγκη πρῶτα νά ἀπαρνηθοῦμε τούς ἑαυτούς μας μέχρι τήν ἀπώλεια τῆς ψυχῆς μας.

Τόσο πολύ ἡ ἁμαρτία ἐπικράτησε στήν ψυχή μας, ὥστε ὁ Λόγος του Θεοῦ δέν δίσταζε νά τήν ὀνομάζει «ψυχή του πεπτωκότος ἀνθρώπου».

Γιά νά ἄρουμε ἐπάνω στούς ὤμους τό σταυρό, πρέπει πρῶτα νά μήν ἐκπληρώσουμε ὅλες τίς ἀδηφάγες ἐπιθυμίες του σώματος, ἀλλά νά του προσφέρουμε μόνο τά ἀπολύτως ἀναγκαῖα γιά τήν ζωή. Πρέπει νά θεωρήσουμε τήν δικαιοσύνη μας ὡς τήν μεγαλύτερη ἀδικία μπροστά στόν Θεό, νά θεωρήσουμε τήν σοφία μας ὡς τήν μεγαλύτερη μωρία καί, τέλος, παραδίδοντας μέ ὅλη τήν δύναμη τῆς πίστεως τούς ἑαυτούς μας στά χέρια του Θεοῦ, νά ἐπιδοθοῦμε μέ τήν θέλησή μας στήν ἀκατάπαυστη ἐκμάθηση του Εὐαγγελίου.

Ὅποιος κατάφερε αὐτή τήν ἀπάρνηση του ἑαυτοῦ του, **εἶναι** ἰκανός νά ἄρει τόν σταυρόν του. Μέ ὑποταγή πρός τόν Θεόν, ἀναζητώντας συνεχῶς τήν βοήθειά Του γιά τήν ἐνδυνάμωση τῆς προσωπικῆς του ἀδυναμίας, ἀντικρίζει χωρίς φόβο καί χωρίς ταραχή τά βάσανα πού πλησιάζουν καί ἐτοιμάζεται μέ μεγαλοψυχία καί ἀνδρεία νά τά ἀντιμετωπίσει, ἐλπίζοντας ὅτι κατ' αὐτό τόν τρόπο θά γίνει μέτοχος τῶν παθημάτων του Χριστοῦ καί ἔτσι θά φτάσει στήν μουσική ὁμολογία του Χριστοῦ, ὄχι μόνο μέ τήν καρδιά καί τόν νοῦ, ἀλλά καί, «ἐν τῇ πράξει ἐνεργουμένη», μέ τήν ζωή του.

Ὁ σταυρός εἶναι ἐπιβαρυντικός ὅσο αὐτός παραμένει «προσωπικός» σταυρός, ἀλλά ἀπό τήν στιγμή πού μετατρέπεται σέ «σταυρό του Χριστοῦ» ἀποκτᾶ ἀσυνήθιστή ἐλαφρότητα, διότι «ὁ ζυγός μου χρηστός καί τό φορτίο μου ἐλαφρόν ἐστί» (Ματθ. 11, 30), λέει ὁ Κύριος.

Ὁ σταυρός δίδεται στούς ὤμους του μαθητή του Χριστοῦ ὅταν αὐτός θεωρεῖται ἄξιος γιά νά ἀντέξει «τό φορτίον» πού του στέλνει ἡ Θεία Πρόνοια.

Ὁ μαθητής του Χριστοῦ βαστᾷ καταλλήλως τόν σταυρό του, ἐφ' ὅσον θεωρεῖ ὅτι ἀκριβῶς τά ἄνωθεν «φορτία», τά «ἄνωθεν βάσανα» **καί ὄχι ἄλλα**, του εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα γιά τήν ἐν Χριστῷ μεταμόρφωση καί τήν σωτηρία του.

Τό κράτημα μέ ὑπομονή του προσωπικοῦ σταυροῦ ἀποτελεῖ ἐμπρακτική μετάνοια καί ἀναγνώριση του προσωπικοῦ ἁμαρτήματος. Στήν ἀναγνώριση αὐτή δέν ὑπάρχει καμία αὐταπάτη. Ἐκεῖνος, ὅμως, πού ὁμολογεῖ τήν ἀ-

μαρτία του, αλλά συγχρόνως γογγύζει και κραυγάζει από τόν σταυρό του, αποδεικνύει με αυτά, ότι με την επιφανειακή αναγνώριση της αμαρτίας του, δεν κάνει τίποτε άλλο παρά να κοροϊδεύει τόν έαυτό του και να αὐταπατάται.

Ἡ ἄρση μέ ὑπομονή τοῦ προσωπικοῦ σταυροῦ ἀποτελεῖ γνήσια μεταμέλεια.

Ἐσύ, πού βρίσκεσαι σταυρωμένος, ἐξομολόγησου στόν Κύριο κατά τό δίκαιο τῆς δικαιοσύνης Αὐτοῦ. Κατηγορῶντας τόν έαυτόν σου, δῶσε δίκαιο στίς κρίσεις Αὐτοῦ καί θά λάβεις συγχώρηση τῶν αμαρτημάτων σου.

Ἐσύ, πού βρίσκεσαι σταυρωμένος, γνώριζε τόν Χριστό καί οἱ πῦλες τοῦ Παραδείσου θά ἀνοίξουν γιά σένα.

Ἐπό τό ὕψος τοῦ σταυροῦ σου δοξολόγησε τόν Θεό, ἀπομάκρυνε ἀπό σένα, σάν ἀτιμία καί σάν βλασφημία κατά τοῦ Θεοῦ, ὅποιονδήποτε γογγυσμό, ὅποιαδήποτε σκέψη ἐναντιώσεως.

Ἐπό τό ὕψος τοῦ σταυροῦ σου ἀπεύθυνε εὐχαριστίες πρός τόν Θεό γιά τό ἀνεκτίμητο δῶρο τοῦ σταυροῦ σου, γιά τήν πολύτιμη εὐκαιρία σου νά ἔχεις καταστῆ ἀκόλουθος τοῦ Χριστοῦ διά τῶν παθημάτων σου.

Ἐπό τό ὕψος τοῦ σταυροῦ σου νά θεολογεῖς, διότι ὁ σταυρός εἶναι τό ἀληθινό καί τό μοναδικό σχολεῖο, ὁ θησαυρός καί ὁ ἀληθινός θρόνος τῆς θεολογίας. Ἐκτός τοῦ σταυροῦ δέν εἶναι γνωστός ἄλλος ἀμπελώνας τοῦ Χριστοῦ.

Μήν ἀναζητᾶς χριστιανική τελειότητα στίς ἀνθρώπινες καλές πράξεις. Ἡ τελειότητα δέν βρίσκεται ἐκεῖ, ἀλλά κρύβεται στόν σταυρό τοῦ Χριστοῦ<sup>1</sup>.

Ἐ προσωπικός σταυρός μεταμορφώνεται σέ σταυρό τοῦ Χριστοῦ, ὅταν ὁ μαθητής τοῦ Χριστοῦ τόν βαστάζει μέ ἐνεργό συνείδηση τῆς αμαρτωλῆς κατάστασῆς του, ὅταν, περνῶντας δοκιμασίες, τόν βαστάζει εὐγνωμονῶντας τόν Χριστό καί δίνοντας δόξα στόν Χριστό. Ἡ δόξα καί ἡ εὐγνωμοσύνη γεννοῦν μέσα στόν πάσχοντα πνευματική παρηγοριά. Ἡ δόξα καί ἡ εὐγνωμοσύνη γίνονται πλούσιες πηγές ἀνείπωτης καί ἀφθαρτης χαρᾶς, ἡ ὁποία πλημμυρίζει ὅπως ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ τήν καρδιά, ὑπερχειλίζουσα τήν ψυχή καί ἀκόμη καί τό σῶμα.

Ἐ σταυρός τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ σκληρή δοκιμασία μόνο ἐπιφανειακά, μόνο γιά τά σωματικά μάτια. Γιά τόν μαθητή καί τόν ἀκόλουθο τοῦ Χριστοῦ αὐτός ἀποτελεῖ τήν ἀρένα τῶν ὑψηλοτέρων πνευματικῶν ἀπολαύσεων. Εἶναι τόση μεγάλη ἡ ἀπόλαυση αὐτή, ὥστε αὐτή σβήνει τελείως τήν βάσανο καί ὁ ἀκολουθῶν τόν Χριστό αἰσθάνεται μονάχα τέρψη, εὐχαρίστηση, ἀκόμη καί ὅταν περικλείεται ἀπό πιό φρικτά βάσανα<sup>2</sup>.

1. Ἐ Αγ. Μάρκος ὁ Ἄσκητής, Λόγος γιά τόν Θεῖο Νόμο, κεφ. 31

2. Ἡ τάξη τῶν 12 ψαλμῶν, ἡ προσευχή τοῦ ἀγ. Εὐστρατίου.

Ἄπευθυνόμενη πρὸς τὸν Τιμόθεο τὸν νεαρό της σύζυγο, ὁ ὁποῖος ὑπέφερε φοβερές βασάνους καὶ τὴν καλοῦσε νὰ συμμετάσχει καὶ ἡ ἴδια στό μαρτύριο, ἡ νεαρή Μαύρα ἔλεγε: «Φοβᾶμαι, ἀδελφέ, μὴν τρομάξω ὅταν θά ἰδῶ τὰ φοβερά βασάνα καθὼς καὶ τὸν ἡγεμόνα θυμωμένο, καὶ τότε χάσω τὴν ὑπομονή μου λόγω τῆς νεότητος τῶν χρόνων μου». Τότε τῆς ἀπάντησε ὁ μάρτυρας: «Ἐλπιε στὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό καὶ τότε τὰ βασάνα θά γίνουν γιὰ σένα σάν τὸ ἔλαιο πού χύνεται ἐπάνω στό σῶμα σου καὶ σάν δροσερή ἀναπνοή στὰ κόκκαλά σου, πού ἐλαφρύνει ὅλους τοὺς πόνους σου»<sup>3</sup>.

Ὁ σταυρός εἶναι ἡ δύναμη καὶ ἡ δόξα τῶν ἁγίων ὄλων τῶν αἰώνων.

Ὁ σταυρός εἶναι τὸ ἰατρεῖο τῶν παθῶν, ἡ ἐξολόθρευση τῶν δαιμόνων.

Ὁ σταυρός εἶναι θανατηφόρος γι' αὐτοὺς πού δέν μετέτρεψαν τὸν σταυρό τους σέ σταυρό τοῦ Χριστοῦ, γιὰ ἐκείνους πού ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ σταυροῦ τους γογγύζουν ἐναντίον τῆς Θεῆς Προνοίας, οἱ ὁποῖοι τὴν βλασφημοῦν, οἱ ὁποῖοι παραδίδονται στὰ δίκτυα τῆς ἀπελπισίας καὶ τῆς ἀπογνώσεως.

Οἱ ἁμαρτωλοὶ πού δέν ἐξομολογοῦνται καὶ δέν μετανοοῦν, πεθαίνουν στὸν σταυρόν τους τοῦ αἰώνιου θανάτου, στερούμενοι τῆς ἀληθινῆς ζωῆς, τῆς ἐν Θεῷ ζωῆς, ἐξ αἰτίας τῆς ἀνυπομονησίας, τῆς ἀδημονίας τους. Αὐτοὶ κατεβαίνουν ἀπὸ τὸν σταυρόν τους (ὄχι πρὸς Ἀνάσταση, ἀλλὰ) μόνο γιὰ νὰ τοποθετηθοῦν μέ τίς ψυχές τους στὸν αἰώνιο τάφο: στίς φυλακές τοῦ Ἄδη.

Ὁ σταυρός τοῦ Χριστοῦ ἀνυψώνει ἀπὸ τὴν γῆ τοὺς μαθητές του, διότι ἐπάνω του σταυρώθηκε ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Ὁ μαθητής τοῦ Χριστοῦ, σταυρωμένος στὸν σταυρό Του, σκέπτεται τὰ Ἄνω, τὰ Ἐπουράνια. Ζεῖ μέ τὸ νοῦ καὶ μέ τὴν καρδιά του στὸν οὐρανό καὶ βλέπει πνευματικά τὰ μυστήρια τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ.

«Ὅποιος θέλει νὰ μέ ἀκολουθήσει – λέγει ὁ Κύριος – νὰ ἀπαρνηθεῖ τὸν ἑαυτόν του, νὰ ἄρει τὸν σταυρόν του κι ἂς μέ ἀκολουθήσει, μιμούμενος καθ' ὅλα τὸ παράδειγμα Μου». Ἀμήν.

Μετάφραση  
π. Ἡλίας Φρατσέας

#### Σημείωση τοῦ μεταφραστοῦ:

**ΑΓ. ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΜΠΡΙΑΝΤΣΙΑΝΙΝΩΦ:** (1807-1867) Χειροτονήθηκε ἐπίσκοπος Καυκασίας τὸ ἔτος 1857 ἀλλὰ μετὰ ἀπὸ 4 χρόνια ἀποσύρθηκε γιὰ νήψη, προσευχή καὶ γιὰ συγγραφικὴ δραστηριότητα. Ἀνακηρύχθηκε ἅγιος ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας τὸ ἔτος 1988. Τὸ ἀνωτέρω κείμενό του μεταφράζεται γιὰ πρώτη φορά στὰ Ἑλληνικά.

3. Βίος τῶν Ἁγ. Τιμοθέου καὶ Μαύρας – 3 Μαΐου.





## ΑΠΟΣΤΑΓΜΑΤΑ ΟΜΙΛΙΩΝ-ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ

μέ θέμα τίς «**ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ**» τοῦ Ἁγ. Αὐγουστίνου  
καί Ὁμιλητή τόν π. Βασίλειον Βολουδάκη

**Η** νέα αὐτή θεματική ἐνότητα δημιουργήθηκε ἀπό τήν ἀνάγκη νά βρίσκονται συνοπτικά στό χέριο τῶν ἀπανταχοῦ ἀναγνωστῶν τῆς «**Ἐνοριακῆς Εὐλογίας**» τά κυριώτερα σημεῖα τῶν ἀναλύσεων ἐπί θεμάτων θεολογικοῦ καί κοινωνικοῦ ἐνδιαφέροντος πού πραγματοποιοῦνται τά πρῶνά τῶν Κυριακῶν, μετά τή Θ. Λειτουργία, στό πλαίσιο τῶν συνάξεων τῆς Πνευματικῆς μας Ἑστίας (ὁδός Μαυρομιχάλη 96), μέ ὁμιλητή τόν π. Βασίλειο Βολουδάκη.

Αὐτή τή χρονική περίοδο ἔναυσμα καί πηγή τῶν ὁμιλιῶν καί τοῦ ἐπακολουθοῦμενου διαλόγου μεταξύ τῶν παρισταμένων ἀποτελεῖ τό κλασικό αὐτοβιογραφικό ἔργο τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου «**ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ**», μέ σκοπό τή διάγνωση καί θεραπεία τῶν προβλημάτων τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, τό «ἄνοιγμα» τῆς θύρας τῆς «ἀβύσσου τῆς ἀνθρώπινης συνείδησης» κατά τόν ἅγιο συγγραφέα καί μέ γνώμονα τήν προτροπή του «τῶ κρούοντι ἀνοιγέσεται».

Οἱ ὁμιλίες-συζητήσεις μέ ὁδηγό τό βιβλίο τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου ἔχουν ἀρχίσει ἐδῶ καί ἀρκετούς μῆνες. Ἐμεῖς θά παραθέσουμε στό σημείωμά μας αὐτό τό ἀπόσταγμα τῆς ἀναλύσεως τοῦ π. Βασιλείου στό κεφάλαιο πού ἔχει τίτλο «**Τό ὄνειρο τῆς Μόνικας**»:

### Ὁμιλία Κυριακῆς 1-2-2009

«**Ἐξομολογήσεις**» βιβλίο τρίτο, **Τό ὄνειρο τῆς Μόνικας**.

Ἀφορμή τῆς ὁμιλίας αὐτῆς, καθώς καί αὐτῶν τῆς 8-2-2009 καί τῆς 15-3-2009, ὑπῆρξε τό κεφάλαιο πού ἀναφέρεται στό ὄνειρο τῆς πιστῆς, εὐλαβικῆς καί φωτισμένης μητέρας τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου, τῆς ἁγίας Μόνικας<sup>1</sup>, ἡ ὁποία ἔκλαιγε καί θρηνοῦσε νυχθημερόν καί

1. Ἡ ἁγία Μόνικα γεννήθηκε τό 332 στήν Ταγάστη τῆς Νουμιδίας (τῆς σημερινῆς Ἀλγερίας), στήν Ἀφρική, ἀπό γονεῖς εὐσεβεῖς χριστιανούς. Ἦταν φιλόνητο καί ὑπομονετική στό βίαιο χαρακτῆρα τοῦ συζύγου της Πατρικίου. Προσευχόταν ἀδιαλείπτως καί πάσχισε νά ἀναθρέψει τούς δύο γιούς καί τήν κόρη της μέ χριστιανική παιδεία παρ' ὅλο πού ὁ σύζυγός της δέν συναινοῦσε στό νά βαπτιστοῦν. Κοιμήθηκε καί ἐνταφιάστηκε στήν πόλη Ὀστια τῆς Ἀφρικῆς, ἐνῶ τό ἱερό λείψανό της μεταφέρθηκε στή Ρώμη μετά ἀπό λίγα χρόνια, στίς 9 Ἀπριλίου.

έκλιπαροῦσε τό Θεό νά ἐλεήσει τόν ψυχικά «νεκρό» γιό της, πού διῆγε ἔκλυτο βίο, νά ἐγκαταλείψει τήν κατάσταση τῆς πλάνης καί τῆς ἀσωτίας καί νά ἐπιστρέψει στήν πίστη καί στήν κατά Θεόν ζωή. Πράγματι, εἰσακούστηκαν ἀπό τό Θεό οἱ θερμές προσευχές της καί εἶδε σέ ὄνειρο ὅτι στεκόταν σέ ἕναν κανόνα (πεζούλι σέ σχῆμα χαράκα).

### **‘Ο Θεός γίνεται ὑποτακτικός μας**

Μέσα ἀπό τό ὄνειρο αὐτό, στό ὁποῖο μεσολάβησε ἄγγελος πού τήν καθισούχασε καί τῆς διευκρίνησε ὅτι ἐκεῖ πού στεκόταν αὐτή ἐκεῖ στεκόταν καί ὁ γιός της, ἡ ἁγία Μόνικα εἶδε τή θετική ἀπάντηση τοῦ Θεοῦ, ἄλλαξε ἡ διάθεσή της ἀπό τήν προφητεία καί ἀπέκτησε τήν πεποίθηση ὅτι τό παιδί της τελικά θά σωθεῖ. Ὁ ἅγιος Αὐγουστῖνος στήν ἀφήγησή του ἀπευθύνεται πρὸς τό Θεό μέ προσευχή καί ἐξομολόγηση. Ἐναφερόμενος στό ὄνειρο, καταθέτει ἐπί λέξει ὅτι αὐτό προήλθε «ἀπό σένα, Κύριε, πού τ’ αὐτιά σου εἶχαν πλησιάσει τήν καρδιά της». Ἔτσι διαπιστώνουμε ὅτι ὁ Θεός δέν περιμένει νά φτάσει ἡ προσευχή μας σέ ἐκεῖνον, στό ὕψος πού βρίσκεται, ἀλλά μᾶς πλησιάζει ὁ ἴδιος. Παρατηροῦμε μέσα ἀπό κάθε κίνηση τοῦ Θεοῦ, ἀπό τήν πιό ἀπλή ὡς τήν πιό σύνθετη, τό χαρακτήρα του. Μέ κάθε νεῦμα του, μέ κάθε ἐνέργειά του, ὀρίζει, προσδιορίζει καί ἐνεργεῖ τό ἀγαθό καί τό τέλειο καί ἐπειδή ὁ Θεός εἶναι τό τέλειο, γι’ αὐτό κάθε ἀνθρώπινη ψυχή ἀναπαύεται μέ τίς ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ἀναφερόμαστε στίς ἀρετές τῆς ταπείνωσης καί τῆς ὑπακοῆς πάει ὁ νοῦς μας σέ δουλικές πράξεις πού ὑποχρεούμαστε νά κάνουμε μπροστά στήν τυραννικότητα κάποιου, ἐν προκειμένῳ τοῦ Θεοῦ καί γι’ αὐτό νιώθουμε ὑπήκοοι καί δοῦλοι μέ ἀποτέλεσμα νά ὑποτιμοῦμε αὐτές τίς δύο ἀρετές. Πιστεύουμε ὅτι εἶναι χαρακτηριστικά γνωρίσματα τῶν δημιουργημάτων μέ σκοπό νά τιθασεύονται αὐτά καί νά ὑποτάσσονται. Δέν εἶναι ὅμως ἀλήθεια γιατί ἡ ὑπακοή καί ἡ ταπείνωση εἶναι οἱ ἐνέργειες καί ὁ χαρακτήρας τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεός γίνεται ὑποτακτικός καί ὄχι ἀπλῶς ἀκούει, ἀλλά ὑπακούει, ἐκτελεῖ αὐτό πού τοῦ ζητοῦμε. Τό ἀποκορύφωμα ἀσφαλῶς εἶναι ἡ Θεία Λειτουργία, ὅπου τόν παρακαλοῦμε νά στείλει τό Πνεῦμα Του τό ἅγιο σέ ἐμᾶς καί στά προκείμενα δῶρα, καί μόλις τό λέμε τό πραγματοποιεῖ. Αὐτό σημαίνει ὑπακοή. Ὁ Θεός δέν εἶναι μόνο μεγαλοπρέπεια ἢ μᾶλλον, ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ταπείνωσή Του.

Ἔτσι καί στήν περίπτωση τῆς ἁγίας Μόνικας, ὁ Θεός δέν περίμενε νά γίνει ἡ προσευχή της ἀντάξιά Του. Πῶς θά μπορούσε



ἄλλωστε νά γίνει προσευχή ἀνθρώπου ἀντάξια τοῦ Θεοῦ; Γι' αὐτό τό λόγο ὁ Θεός πλησίασε τό αὐτί Του στό στόμα καί στήν καρδιά τῆς ἁγίας Μόνικας. **Ἡ ταπείνωση καί ἡ ὑπακοή τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ τρόπος ζωῆς τοῦ Θεοῦ, εἶναι τό ἦθος τοῦ Θεοῦ, ὁ ἴδιος ὁ Θεός.**

Ἐπιμεγαλύτερο, σπουδαιότερο καί μοναδικό ὑπάρχει, ὄχι μόνο στόν κόσμο μας, ἀλλά καί σέ ὅλους τούς κόσμους καί πέρα ἀπό αὐτούς, εἶναι ὁ Θεός. Ὅχι μόνο στούς ὁρατούς ἀλλά καί στούς ἀοράτους κόσμους, πού εἶναι διακοσμημένοι καί διαπρεπεῖς. Καί ὁ Θεός, μέσα σέ ἓνα τέτοιο ἀπέραντο σύμπαν, σκύβει καί μιλάει σέ ἓνα πλάσμα, στήν καρδιά μιᾶς γυναίκας. Τι ταπείνωση! Ἐμεῖς λέμε ὅτι ταπεινωθήκαμε, ὅταν παραδεχτοῦμε κάπως, ὄχι ἀκριβῶς, τό πῶς εἴμαστε. Αὐτό, ὅμως, δέν εἶναι ταπείνωση γιατί ἡ ταπείνωση εἶναι βαθιά. **Στήν πραγματικότητα, τή λέξη ἐπίγνωση τήν ὀνομάζει ὁ Θεός ταπείνωση, γιά νά μᾶς δώσει μεγαλύτερο μισθό.** Ὁ Θεός κάνει τά αὐτονόητα νά φαίνονται σάν τά μεγαλύτερα κατορθώματα γιά νά μᾶς βραβεύσει περισσότερο. Θεωρεῖ τήν ἐπίγνωση ὡς ταπείνωση. Ὁ Θεός ἐνεργεῖ τήν ταπείνωση καί τήν ὑπακοή, εἶναι ὁ ἴδιος ἡ Ὑπακοή, ἡ Παρρησία καί ἡ Ἀλήθεια. Πρόκειται, ὅμως, γιά μιᾶ ὑπακοή πού δέν κάνει τά πλάσματά Του πλαδαρά, δουλοπρεπή καί κόλακες, ἀλλά κατά χάριν Θεοῦ. Πόσο σπουδαῖο καί σωτήριο θά ἦταν γιά ὅλους μας ἀντί νά ὀδηγούμαστε ἀπό τή δική μας κατάσταση καί συμπεριφορά στό Θεό, νά ὀδηγούμαστε ἀπό τό Θεό στό πῶς πρέπει νά συμπεριφερόμαστε. Ὁ Θεός πρέπει νά γίνει ὁ ὀδηγός καί ὁ παιδαγωγός μας. Μέ τό νά προσπαθοῦν οἱ ἄνθρωποι νά γνωρίσουν τό Θεό μέ βάση τίς συνήθειες ἢ λειτουργίες τους τό μόνο πού καταφέρνουν εἶναι νά ὑποβιβάζουν καί νά «λερώνουν» τό Θεό στά μάτια τους, μέ ἀποτέλεσμα νά θέλουν νά φύγει Αὐτός ἀπό μπροστά τους ὡς ἓνα ἐπιπλέον ἐμπόδιο μέσα στά πολλά πού φέρνει ἡ ἀνθρώπινη ἀταξία καί ἀδυναμία.

Ἡ ἁγία Μόνικα ζητάει καί κλαίει. Μποροῦμε νά τή συσχετίσουμε μέ τή Χαναναία γυναίκα τοῦ εὐαγγελικοῦ ἀναγνώσματος, ἡ ὁποία ἔκλαιγε γιά τήν κόρη της. Καί οἱ δύο γυναῖκες εἶχαν ἀντιληφθεῖ ὅτι ὁ Θεός ὑπακούει. Ἀλλά σέ ἐκείνους πού ἀποκτοῦν καί τήν ἄλλη ιδιότητά Του, τήν ταπείνωση. **Ὁ Θεός ὑπακούει στήν ταπείνωση τοῦ ἀνθρώπου.** Τό ἴδιο εἶπε καί ἡ Παναγία μας, ὅτι ὁ Θεός «ἐπέβλεψεν ἐπί τήν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ». Ἀντίθετα, ὁ Θεός ὄχι μόνο δέν ὑπακούει στούς ὑπερηφάνους, ἀλλά «Κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται», δηλαδή τούς ἀντιστέκεται, τούς πολεμáει,

δέν είναι σύμμαχος, αλλά αντίπαλός τους.

Ὁ ἅγιος Αὐγουστίνος ἀπευθύνεται στόν Θεό λέγοντάς Του «...νοιάζεσαι γιά τόν καθένα μας σάν νά εἶχες μόνο τήν ἔγνοια του, καί ὅμως μᾶς νοιάζεσαι ὅλους μας, τόν καθένα χωριστά». Πράγματι, ὁ Θεός νοιάζεται γιά τόν καθένα μας καί ἐνδιαφερόμενος γιά τόν καθένα μας νοιάζεται γιά ὅλους καί γιά τόν καθένα χωριστά, σάν νά ἦταν ἕνας ἄνθρωπος ὀλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα, γιατί ὁ κάθε ἄνθρωπος ἔχει τό χαρακτήρα του, τήν ἰδιομορφία του, τίς ἀνάγκες του καί τίς περιστάσεις του καί ὁ Θεός πράττει γιά τόν καθένα αὐτό πού χρειάζεται. Συνειδητοποιοῦμε ὅτι ἐμεῖς, ἀντίθετα ἀπό τό Θεό, δέν μπορούμε νά νοιαστοῦμε οὔτε γιά τόν ἑαυτό μας. **Ἡ μοναδικότητα, μέ τήν ὁποία ὁ Θεός προσεγγίζει τόν κάθε ἄνθρωπο τόν κάνει μοναδικό.** Ἐάν ὁ Θεός μᾶς πλησίαζε ὅλους μέ τόν ἴδιο τρόπο, θά εἴμασταν ὅλοι ἴδιοι.

Τό πῶς ὁ Θεός ἀπευθύνεται στόν καθένα μας προσδιορίζει καί τό ποιοί εἴμαστε, προσδιορίζει τό πρόσωπό μας, γενικά προσδιορίζει τή διάκριση τῶν ἀνθρώπων μέσα στό ἀνθρώπινο γένος. Ὁ Θεός εἶναι ἡ ὁδός. Καί πλησιάζοντάς με ὁ Θεός μέ προσδιορίζει, ἀπό τά μή ὄντα μέ κάνει ὄν. Ἐτσι ἀποδεικνύονται τά ἀνεξάντλητα στοιχεῖα πού ἔχει τό πρόσωπο τοῦ Θεοῦ (ἐπειδή ἀκριβῶς δέν εἶναι δημιούργημα, δέν εἶναι πλάσμα, κτίσμα), ἀφοῦ, ὅσα χρόνια κι ἂν συνεχισθεῖ ὁ κόσμος θά ἔρχονται στήν ὑπαρξη ἄνθρωποι μοναδικοί.

Ἐάν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι μπορούσαμε νά ἐνωθοῦμε ἐν Χριστῷ, θά εἴχαμε μία πολύ μεγάλη ἐμπειρία τοῦ Θεοῦ σέ αὐτή τή ζωή. Στήν πραγματικότητα, ὅμως πολλές φορές χάνουμε ἀκόμα καί τήν αἴσθησι καί τή θέα τοῦ Θεοῦ ἀπό τόν ἑαυτό μας καί ἀπό τούς ἄλλους ἀνθρώπους. Συνεπῶς, πρέπει ὁ καθένας μας νά «καθαρίσει» πλήρως αὐτό τό μοναδικό πού ἔλαβε ἀπό τό Θεό. Μόνο μέ αὐτή τήν ἐργασία θά ἔχουμε αὐτά τά εὐεργετικά ἀποτελέσματα. Ὅμως, ὄχι μόνο δέν κάνουμε αὐτή τήν ἐργασία ἀλλά πολεμοῦμε καί αὐτούς πού θέλουν νά τήν κάνουν καί ἔτσι εἶναι σχεδόν ἀδύνατον μέσα ἀπό τέτοιες ἀνθρώπινες σχέσεις νά ὑπάρξει ἐμπειρία τοῦ Θεοῦ. Ὡστόσο αὐτό εἶναι τό θέλημα τοῦ Χριστοῦ: «Πάτερ, θέλω πάντες οὓς δέδωκάς μοι ἵνα ὦσιν ἐν καθώς ἡμεῖς».

Πρότυπό μας εἶναι ἡ Ἁγία Τριάδα, ἡ Ὅποια εἶναι ἡ μόνη Φύσις πού τά Πρόσωπά Της γνωρίζονται ἀπόλυτα καί ταυτίζονται ἀπόλυτα. Τά πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος εἶναι ἀχώριστα, γνωρίζονται ἀπόλυτα, χωρίς νά συγχέονται, συμφωνοῦν, συμπράττουν καί συνεργοῦν, ὥστε

μεταξύ τους δέν υπάρχει ή παραμικρή έκδοχή χωρισμοῦ. Όταν πιστεύουμε σέ «Τριάδα Ὁμοούσιον καί Ἀχώριστον», μαθαίνουμε ποιά εἶναι ή Ἀλήθεια καί ποιά ή ἀληθινή σχέση μας μέ τόν Θεό καί τούς ἀνθρώπους.

Πόσο σπουδαῖο ὅμως εἶναι νά προηγεῖται οποιασδήποτε αἰτήσεως ή μίμηση τοῦ χαρακτήρα τοῦ Θεοῦ! Ἡ Χαναναία ὡς εἰδωλολάτρης δέ θά μπορούσε νά ἐκπλιπαρήσει τό Χριστό. Ὁ εἰδωλολάτρης μπροστά στους ψεύτικους θεούς του, πού τούς πιστεύει γιά ἀληθινούς, στέκεται ὡς ἐργοδότης πρὸς ἐργαζόμενο μέ τή λογική του «σέ πληρώνω καί θά μοῦ κάνεις αὐτό πού θέλω». Καί, δυστυχῶς, ἐπειδή ή ἐποχή μας εἶναι ἐποχή τῆς νεοειδωλολατρίας, παρατηρεῖται αὐτή ή τάση καί σέ πολλούς χριστιανούς. Νά πιστεύουν, δηλαδή, ὅτι ἐρχόμενοι στήν ἐκκλησία μπορούν νά «ἀγοράσουν» τή θεία χάρη, νά «δεσμεύσουν» τό Θεό εἴτε μέ χρήματα, εἴτε ἐπειδή προσέρχονται στήν ἐκκλησία ἀνάβοντας κερι, φέρνοντας λάδι ἢ πρόσφορο. Αὐτή ή νοοτροπία καί ή συμπεριφορά μας ἀποκαλύπτουν ὅτι ὁ ἄνθρωπος δέν ἔχει ἀντιγράψει τόν χαρακτήρα τοῦ Θεοῦ καί οὐσιαστικά, βεβαίως, δέν ὠφελεῖται ἀπό τήν ὑπαρξη τοῦ Θεοῦ. Ἀντίθετα, ὀδηγεῖται στό μή ὄν, πού εἶναι τό κακό.

Ὅταν ή ἁγία Μόνικα περιέγραψε τό ὄνειρό της στό γιό της, ἐκεῖνος τῆς ἀντιπαρατέθηκε, ἀντέδρασε δυναμικά δίνοντας τή δική του έκδοχή ὅτι, δηλαδή, τό γεγονός ὅτι τόν εἶδε δίπλα της σήμαινε ὅτι ή μητέρα του θά ἐρχόταν ἐκεῖ πού βρισκόταν αὐτός. Μέ λίγα λόγια, ὅτι θά ἀκολουθοῦσε τά πιστεύω του. Ἐκείνη ὅμως, σταθερά καί ἀμετακίνητα ἐπέμεινε στή σωστή ἀρχική της ἐρμηνεία. Παρατηροῦμε σέ αὐτό τό σημεῖο πόσο ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ διαφέρει ἀπό τόν ἄνθρωπο πού ἐπιδίδεται μόνο στά γράμματα χωρίς σχέση μέ τόν Θεό. Ἡ ἁγία Μόνικα ἦταν ὀλιγογράμματη. Οἱ γνώσεις καί ή μόρφωσή της, ὀφειλόμενες στή φλογερή πίστη καί στήν προσωπική σπουδή της νά διαβάσει τά ἱερά βιβλία, ἦταν ὥστόσο περιορισμένες. Ἄλλωστε, οἱ ἀνθρώπινες γνώσεις εἶναι πάντα λίγες, ὅταν μετρηθοῦν μέ τή διάνοια τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἅγιος Αὐγουστῖνος, ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, εἶχε κάνει ποικίλες σπουδές πού τόν ὀδήγησαν σέ φιλοσοφικούς στοχασμούς, σέ περίπλοκες διεισδύσεις, νά ἀνιχνεύει μέσα ἀπό κάθε μορφή φιλοσοφίας ἢ καί θεολογικοῦ-θρησκευτικοῦ συστήματος τῆς ἐποχῆς του. Παρ' ὅλα αὐτά, ή λεπτεπίλεπτη διάκριση πού κάνει ή μητέρα του στήν ἐρμηνεία τοῦ ὄνειρου της δέν ὀφείλεται στή μόρφωσή της, ἀλλά στή Χάρη τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι ξεπέρασε τόν πανεπιστήμονα γιό της, πού τοῦ ἄρεσε νά μαθαίνει πάντα κάτι καινούργιο,

δέν τόν άνέπαυαν οί ξερές γνώσεις, εἶχε μεταφυσικές ἀνησυχίες καί τόν κρατοῦσε ἡ πίστη πού εἶχε διδαχθεῖ στά παιδικά του χρόνια καί ἀκόμα περισσότερο τά δάκρυα καί ἡ πίστη τῆς μητέρας του. Σημειωτέον ὅτι παρατηρήσεις τέτοιων λεπτεπίλεπτων διαφορῶν δέν συναντῶνται οὔτε σέ ἐπιστήμονες, παρά μόνο σέ ὀρισμένους ἀνθρώπους πού ἔχουν αὐτή τήν ἔφεση.

Ὁ ἅγιος Αὐγουστῖνος ἐπισημαίνει ἰδιαίτερα τήν ἀκλόνητη στάση τῆς μητέρας του ὅσον ἀφορᾷ τήν ἐξήγηση τοῦ ὄνειρου της. Ἐναφέρει ὅτι παρ' ὅλο πού ἡ ἐκδοχή του ἦταν λογική καί συζητήσιμη –ἀν δέ λεπτολογοῦσε κανεῖς τή διατύπωση– ἡ μητέρα του δέν κάμφθηκε. Εἶναι ἐμφανές, ὅμως ὅτι κι ἐκεῖνος, ἐπειδή ἔχει ἐσωτερική καθαρότητα ἐπιθυμεῖ πραγματικά τήν ἀλήθεια. Ἀντιδρᾷ βέβαια, ἀντιλέγει, ἀλλά κάτι τόν ἀγγίζει. Καί κυρίως διαπιστώνει ὅτι ἡ μητέρα του ἐξακολουθεῖ νά τόν ἀγαπᾷ καί μάλιστα ἔρχεται νά μείνει μαζί του, στό σπίτι του.

### Χωρίς ἐνοχές τά δάκρυα τῆς ἁγίας Μόνικας

Μπορεῖ κάποιες μητέρες, ἀπό αὐτά πού διαβάσαμε, νά βιάστηκαν νά ποῦν ὅτι σκέφτονται καί ἐνεργοῦν μέ τόν τρόπο τῆς ἁγίας Μόνικας, ἐπειδή τυχαίνει νά κλαῖνε κι αὐτές γιά τά παιδιά τους. Ἄπαιτεῖται, ὅμως νά σκύψουμε σέ αὐτό τό ἀποκαλυπτικό (γιά ἐκείνη, γιά τόν ἅγιο καί γιά ὅλους ἐμᾶς) ὄνειρο γιατί μέσα ἀπό αὐτό τό συμβάν δέν πῆρε ἀπλῶς ἓνα μήνυμα ὁ ἅγιος Αὐγουστῖνος, ἀλλά ἔνωσε τήν ἀγάπη τῆς μητέρας του, τήν ἐν Χριστῷ, ὅμως, ἀγάπη, πού εἶναι πολύ βαθιά καί ἀμετακίνητη καί δέν λέγεται μητρική, πατρική ἢ φιλική ἀγάπη, ἀλλά ἐν Χριστῷ, καί δέν ἔχει φύλο καί συγγενική ιδιότητα, ἀλλά θεϊκή. Γιά τό λόγο αὐτό τά συνοδευτικά ἐπίθετα τῆς ἀγάπης πού χρησιμοποιοῦμε ἐμεῖς, εἴτε σέ ἐπιστολές, εἴτε σέ ἔγγραφα, εἴτε σέ προσφωνήσεις, εἶναι πολύ σχετικά καί, φυσικά, κατ' ἀνθρώπον. Πρέπει νά ἐπισημανθοῦν, λοιπόν, τά στοιχεῖα τῆς ἀγάπης, ὅπως ἀκριβῶς τήν ἐκδηλώνει ὁ Θεός καί ὅπως τήν ἐκδηλώνουν καί συμμετέχουν σέ αὐτήν οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ.

Ἐνωσε, λοιπόν, ὁ ἅγιος Αὐγουστῖνος ὅτι ἡ μητέρα του τόν θέλει κοντά της, ἐκεῖ, ὅμως, πού εἶναι ὁ ἄγγελος, ἐκεῖ πού εἶναι τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖ πού εἶναι ἡ Ἀλήθεια. Θά ἦταν μή ἀρμόζουσα ὑπερβολή νά ἰσχυριστοῦμε ὅτι κάθε χριστιανή μητέρα πού βλέπει τό παιδί της νά ἔχει παραστρατήσει δέν προσεύχεται ἀπό ἀγάπη. Ἡ ἀλήθεια καί ἡ ἀκρίβεια ἀπαιτοῦν, ὅμως, νά διευκρινήσουμε ὅτι

προσεύχεται λιγότερο από αγάπη και περισσότερο από τήν τρωθείσα αξιοπρέπεια τῆς οἰκογένειας, από ἐγωισμό, καί γιατί νοιώθει πώς ἡ κατάσταση τοῦ παιδιοῦ τῆς τήν προσβάλει, τή θίγει γιατί, συγχρόνως, τῆς ξυπνάει καί προσωπικές ἐνοχές, ἡ σκέψη ὅτι δέν πρόσφερε στό παιδί τῆς τά φῶτα καί τίς κατευθύνσεις πού ἔπρεπε νά τοῦ προσφέρει.

Εἶναι διαφορετικό πρᾶγμα νά προσεύχεται ἡ μητέρα ἢ ὁ πατέρας ἢ ὁποιοσδήποτε ἔχει εὐθύνη γιά κάποιους ἀνθρώπους ἀπό αγάπη, γιατί θέλει ἐκεῖ ὅπου εἶναι ὁ Θεός καί βρίσκεται κι αὐτός νά εἶναι καί τά ἀγαπημένα του πρόσωπα, κι ἄλλο εἶναι νά προσεύχεται ἐπειδή νιώθει εὐθύνη γιά τό κατάντημα κάποιου ἢ ἐπειδή ὁ κόσμος δέν ἔχει καλή ἰδέα γιά τήν οἰκογένειά του. Δέν πρέπει νά νομίζουμε ὅτι μέ τά πρῶτα δάκρυα πού μᾶς ἔρχονται στήν προσευχή γιά ἓνα παραπλήσιο αἴτημα μέ αὐτό τῆς ἁγίας Μόνικας, ὅτι φτάσαμε καί στήν κατάσταση, στό ὕψος, στήν ψυχή τῆς ἁγίας Μόνικας. Γιατί εὐκολα μᾶς ἀγγίζουσ οἱ ἐξωτερικές περιγραφές, πολύ δύσκολα ὅμως τά ἐσωτερικά νοήματα. **Ἡ ἁγία Μόνικα δέν εἶχε ἀγωνία καί ἐνοχές, εἶχε πραγματική αγάπη. Τά δάκρυά τῆς ὀφείλονταν στή θεία αγάπη πού εἶχε γιά τή σωτηρία τοῦ παιδιοῦ τῆς. Δέν τήν ἀπασχολοῦσε τί ἔλεγε ὁ κόσμος, ἀλλά ὅτι τό παιδί τῆς, πού εἶχε ὅλες τίς πνευματικές προϋποθέσεις, χανόταν.**

Ἐπάρχουν γονεῖς, οἱ ὁποῖοι δέν μποροῦν νά ἡσυχάσουν ὅταν τό παιδί τούς ἔχει πρόβλημα. Αὐτή δέν εἶναι ἀληθινή αγάπη, γιατί εἶναι ἀδύνατον ἓνας πού ἔχει ἀληθινή αγάπη νά μὴν μπορεῖ νά ἡσυχάσει. Εἶναι λάθος νά σκεφτόμαστε ὅτι ἡ ἁγία Μόνικα δέν εἶχε ἄλλο σκοπό στή ζωή τῆς. Τό ὅτι προσευχόταν νύχτα-μέρα γιά τό παιδί τῆς δέ σημαίνει ὅτι αὐτή ἦταν ἡ μοναδική ἐπιδίωξή τῆς ἐπί τῆς γῆς. Πρωτίστως εἶχε τή σχέση τῆς μέ τόν Θεόν καί ψυχική ἀνάπαυση. Δέν μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ἓνας ἄνθρωπος ἀπλῶς μέ κάποια καλά στοιχεῖα στό χαρακτήρα μπορεῖ νά πορευτεῖ στή ζωή μέ ἀσφάλεια, ἀδιαφορῶντας γιά τό Θεό καί τήν ἐκκλησία. Δέν φτάνει μόνο ἡ καθαρῆ καρδιά. Πρέπει νά ἔχουμε καί καθαρῆ ζωή, γιατί ζωή ἔξω ἀπό τή χάρη καί τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀφορισμός, εἶναι χωρισμός ἀπό τήν Ὀντως Ζωή.

### **Πῶς ἀντιδρῶμε στίς ἐνοχές μας**

Ἀπό τόν τρόπο πού βιώνει κάποιος τίς ἐνοχές του φαίνεται καί τό ποιός εἶναι, γιατί οἱ ἐνοχές εἶναι ἡ συνείδηση πού ἀντιδρᾷ ἐπειδή καταπιέζεται ἀπό τόν ἄνθρωπο καί ἐν συνεχείᾳ, φαίνεται

καί τό πῶς ἀντιδρᾶ ὁ ἄνθρωπος στήν ἀντίδραση αὐτή τῆς συνείδησής του. Ἀπό ἐκεῖ κρίνεται ὁ χαρακτήρας του.

Ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι, λόγῳ μεγάλων ἐνοχῶν, ὀδηγοῦνται στήν κατάθλιψη, στήν τελεία παράλυση καί παραίτηση. Πολλές ἀκόμα παθήσεις τῆς ψυχῆς ὀφείλονται σέ αὐτή τήν ἐγωϊστική ψυχική ἀντίδραση. Ὅταν φαίνεται ὅτι ὁ ἄνθρωπος καταρρέει ἀπό τίς ἐνοχές αὐτό εἶναι ἐγωισμός, ὁ ὅποιος ἔχει πολλές ἰδιομορφίες ἀλλά χοντρικά διακρίνεται σέ δύο ἀποτελέσματα: εἴτε ἰσοπεδώνει τόν ἄνθρωπο, εἴτε τόν κάνει φοβερό καί τρομερό ὥστε νά μὴν τόν ὑποφέρει κανείς. Αὐτά εἶναι τά δύο ἄκρα, μεταξύ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν φυσικά καί πολλά ἄλλα ἐνδιάμεσα στάδια.

Οἱ ἐνοχές ἀποτελοῦν κριτήριο ἐπειδή ἀκριβῶς εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ γεγονότος ὅτι τό θέλημα τοῦ Θεοῦ ἔχει παραβιαστεῖ καί συνεπῶς καί ἡ συνείδηση τοῦ ἀνθρώπου. Διαμορφώνονται, ἔτσι ὡς «ἀντίδικος» ἂν ἡ συνείδησή μας, γι' αὐτό λέει ὁ Χριστός «ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου, ὅσο ἦς μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ». Δηλαδή ὅσο εἴμαστε στή ζωὴ πρέπει νά ταυτιζόμαστε μέ τή συνείδηση πού μᾶς δώσει ὁ Θεός καί πού εἶναι τό κριτήριό Του, ἀλλιῶς θά ἔχουμε πρόβλημα.

Ἐτσι κρινόμαστε κι ἔτσι θά διαπιστώσει τελικά ὁ ἄνθρωπος τί θά γίνει «ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ» του, αὐτῆς τῆς ζωῆς. Ὅταν οἱ ἄνθρωποι αἰσθάνονται ὅτι παραβιάζουν τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀπό τήν ἐνοχή αὐτή πῶς ἀντιδρῶν; Ἄλλος ἄνθρωπος τή σκεπάζει, ἄλλος διαλύεται καί καταρρέει, ἄλλος ἐξοργίζεται. Ἐάν εἶναι χριστιανός καί ἔχει ἐνοχές ἐπειδή τό παιδί του ἀκολούθησε λάθος δρόμο, τότε, ἂν δέν ἀνήκει στήν κατηγορία τοῦ ἰσοπεδωμένου, θά ἐπιτίθεται στό παιδί πολεμῶντας τή ζωὴ πού κάνει, πολλές φορές μέ τόν χειρότερο τρόπο καί τά χειρότερα λόγια γιατί δέ θέλει νά ταπεινωθεῖ, ἀναλογιζόμενος ὅτι ἔκανε τά ἴδια πράγματα ὅταν ἦταν καί αὐτός νέος.

Λίγοι ἀπό τοὺς ἀνθρώπους πού ἁμάρτησαν, ὅταν γνωρίζουν τό θέλημα τοῦ Θεοῦ καταλαβαίνουν τοὺς ἁμαρτωλούς, ἔστω κι ἂν ἔχουν περάσει κι αὐτοὶ ἀπό τίς ἴδιες ἁμαρτίες. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ χριστιανική ζωὴ τοὺς πολλούς δέν τοὺς ἔχει βοηθήσει. Ἀντίθετα, τοὺς ἔχει κάνει ἐπικίνδυνους καί γιὰ τόν ἑαυτό τους καί γιὰ τοὺς ἄλλους. Ὅσο πῶς ἁμαρτωλός εἶναι ὁ ἄνθρωπος, τόσο πῶς δύσκολα σέ καταλαβαίνει. Πολλές φορές σέ μισεῖ, σέ ἀντιπαθεῖ, σοῦ κάνει πόλεμο, γιατί τοῦ θυμίζεις αὐτά πού ἔκανε, καί ἐπειδή δέν ἔχει μετανιώσει πραγματικά καί δέν ἔχει πολεμήσει αὐτά τά κακά, πολεμᾷ τό συνάνθρωπό του. **Τοὺς ἁμαρτωλούς τοὺς καταλαβαίνουν**



συνήθως αυτοί που δεν έχουν αμαρτήσαι. Πάντως, τή μεγαλύτερη κατανόηση ό άμαρτωλός τή βρίσκει στην έκκλησία που καταλαβαίνει τό γιατί κάνει ό καθένας μας τό καθετί καί δέν τόν δικάζει, αλλά τόν γιατρεύει, τόν συνετίζει, τόν συνεφέρνει, τοῦ συμπαρίσταται, τόν ένισχύει, τόν ανατάσσει. Βεβαίως όλα αυτά ένεργουῦνται διά τῶν ανθρώπων τῆς έκκλησίας. Όμως, ό ένεργῶν είναι ό Θεός.

Παρατηροῦμε, στόν αντίποδα, πόσο έχουν ψυχικά ταπεινώσει κατά Θεόν τόν άγιο Αύγουστινο τά παθήματά του. Γι' αυτό καταλαβαίνει τούς άλλους ανθρώπους καί διηγείται ακόμα καί τή χειρότερη ένεργεία του μέ πολύ μεγάλη απλότητα. Γιατί έχει θεραπευτεῖ πλήρως καί κατά συνέπεια δέν αναγνωρίζει σέ αυτές του τίς πράξεις τήν προσωπικότητά του, αλλά τά όλισθήματά του. Έχει μεγάλη διαφορά αυτό. Όταν ταυτίζω τά όλισθήματά μου μέ τήν προσωπικότητά μου, σημαίνει ότι τά όλισθήματά μου είναι ό έαυτός μου. Τά θέλω, αλλά επειδή ό Θεός θέλει άλλα πράγματα, γι' αυτό αναγκάζομαι νά μήν τά θέλω, όμως, στην πραγματικότητα, θά προτιμοῦσα νά υπήρχε τρόπος νά διώξω τό Θεό καί νά κρατήσω αυτά που θέλω εγώ. Αυτή είναι ή δική μας κατάσταση, τήν όποία βεβαίως δέ θέλουμε νά τή δοῦμε όπως είναι, αλλά τήν έξωραίζουμε, τή διανθίζουμε. Αυτή όμως παραμένει ίδια.

**Άννα Μανωλάκη**  
Δικηγόρος

## **ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΑΙΜΟΔΟΤΕΣ!**

**Για τήν Τράπεζα Αίματος τῆς Ένορίας μας**

Πανενοριακό προσκλητήριο για τήν 1η Αίμοδοσία τῆς χρονιάς

**ΚΥΡΙΑΚΗ 31 ΜΑΪΟΥ 2009**

Τήν τελευταία Κυριακή τοῦ Μαΐου, όσοι έχουμε τή συγκατάθεση τοῦ γιατροῦ μας, δηλαδή ή υγεία μας τό επιτρέπει, πρέπει νά δώσουμε τό παρόν.

Μᾶς χρειάζονται οί άσθενείς συνάνθρωποί μας καί ιδιαίτέρως τά παιδιά μέ μεσογειακή άναιμία!



## ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΕΣ ΕΥΧΕΣ ΚΑΙ ΕΥΛΟΓΙΕΣ

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ  
ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ  
ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ Β΄

Ἀγαπτιέ π. Βασίλειε,

Ἦλαβον τό ἔντυπον «ΚΟΙΝΩΝΙΑ», ὅπου ἀναφέρεται ἡ παρουσίαση στή Θεσσαλονίκη τοῦ πολιτικοῦ προγράμματος τῆς Παρατάξεως «Κοινωνία» καί σᾶς εὐχαριστῶ πολύ.

Καλή συνέχεια στόν πνευματικόν ἀγώνα ἐν τῷ σταδίῳ τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.

Μετ' εὐχῶν διαπύρων  
ἽΟ Ἀθηνῶν Ἵιερόνυμος Β΄

ΠΑΣΧΑ 2009

Ἐπί τῇ ἐνδόξῳ Ἀναστάσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εὐχομαί ἐκ βάθους καρδίας ὑγείαν ἀδιάπτωτον, δύναμιν εἰς τά ἔργα σας καί κάθε εὐλογίαν τοῦ Ἀναστάντος.

ἽΟ Ἀθηνῶν Ἵιερόνυμος Β΄

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ

Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων,  
Δυρραχίου καί πάσης Ἀλβανίας

Πάσχα 2009

ἽΟ ἀναστάς Κύριος, ὁ Παντοκράτωρ, χαρίζει τήν εἰρήνην στή ζωή μας, ἔστω κι ἂν βρισκόμαστε μέσα σέ κοινωνία ἀλλοπρόσαλλη, γεμάτη μίσος καί ἀναταραχή. Μέ πίστη στή δύναμη καί τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ἄς δεχθοῦμε μέ εὐγνωμοσύνη τή δωρεά Του αὐτή· κι ἄς προσπαθήσουμε, μέ τή χάρη Του, νά εἰρηνεύουμε καί τή ζωή τῶν ἄλλων. Χριστός Ἀνέστη!

Μέ βαθιά ἀγάπη ἐν Χριστῷ ἀναστάντι,  
ἽΟ Τιράνων Ἀναστάσιος

ἽΟ Μητροπολίτης  
Θεσσαλονίκης ΑΝΘΙΜΟΣ

Αἰδεσιμολογιώτατε,

Θερμά σᾶς εὐχαριστοῦμε γιά τήν ἀποστολή τῆς μηνιαίας ἐκδόσεως τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ ἀγίου Νικολάου Πευκακίων Ἀθηνῶν «Ἐνοριακή Εὐλογία» τήν ὁποία ἔχετε τήν εὐγενῆ καλωσύνη νά μᾶς ἀποστέλλετε. Σᾶς συγχαίρομε γιά τήν πρωτοβουλία σας αὐτή καί εὐχόμεθα ὁ ἅγιος Θεός νά σᾶς χαρίζη ὑγεία καί κάθε εὐλογία στό ἔργο σας. Μετ' εὐχῶν καί τιμῆς

ἽΟ Μητροπολίτης  
Ο ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΝΘΙΜΟΣ



## Ο ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἅγιο Πάσχα 2009

Χριστός Ἀνάστη!

Ἐκ τῶν θανάτων σὴν ζωὴ καὶ ἀπὸ τῆς γῆς εὐρανοῦ μᾶς διεβίβασε ὁ Χριστός. Πάσχα, Κυρίου Πάσχα. Ἐγέμισε τὸν κόσμον Του μὲ φῶς καὶ μὲ χαρὰ καὶ ἐλπίδα. Καὶ μᾶς ἀνέβασε ψηλά. Τὸν ἰκετεύομε ταπεινά: νὰ γίνῃ καὶ γιὰ μᾶς, φῶς καὶ ζωὴ καὶ ἀνάστασις· γιὰ νὰ ὁμορφύνῃ ἡ ζωὴ μας.

Μὲ ἀγάπην ἐν Χριστῷ ἀναστάντι.

Ὁ Νικοπόλεως Μελέτιος

---

## Ο ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἀγαπητέ μου π. Βασίλειε, Χριστός Ἀνάστη!

Εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ Περιοδικοῦ τοῦ Ναοῦ σας «Ἐνοριακὴ Εὐλογία» καὶ τῆς ἐφημερίδος «ΚΟΙΝΩΝΙΑ».

Εὐχομαι κάθε εὐλογία τοῦ Ἀναστάσιος Κυρίου μας.

Μετ' ἀγάπης

Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος

---

## Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ ΠΑΥΛΟΣ

Ἀγαπητέ μοι π. Βασίλειε, «Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε».

Διὰ τοῦ παρόντος ἐπιθυμοῦμεν, ὅπως ἐκφράσωμεν Ἐν τῆς θερμότητος ἡμῶν εὐχαριστίας, διὰ τὴν προσφορὰν τοῦ περιοδικοῦ τῆς Ἐνορίας Ἐν τῆς «Ἐνοριακὴ Εὐλογία». Δεχθῆτε τὰ ἐγκάρδια καὶ εἰλικρινῆ συγχαρητήρια ἡμῶν. Ἦδη κατεχωρήθη εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, ὡς πολύτιμος θησαυρός.

Προσευχόμεθα εἰς τὸ Ἱερόν Θυσιαστήριον, ὅπως ὁ Κύριος τῆς Ζωῆς διακρατῇ Ἐν τῆς καὶ τοὺς οἰκείους Ἐν τῆς, ἐπὶ ἔτη πολλά καὶ ὑγιῆ, διὰ πρεσβειῶν τῶν Ἁγίων Βασιλέων καὶ Ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, Προστατῶν τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως καὶ Πάντων τῶν Ἁγίων.

Μετὰ βαθείας τιμῆς καὶ ἀδελφικῶν ἀσπασμῶν, ἐν Κυρίῳ,

Ἐλάχιστος ἐν Ἐπισκόποις

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ ΠΑΥΛΟΣ

---

## Ο ΘΕΣΣΑΛΙΩΤΙΔΟΣ ΚΥΡΙΛΛΟΣ

Ἀγαπητέ μου π. Βασίλειε,

Αὐτὴ τὴν Ἀναστάσιμην θεία εὐφροσύνη καὶ ἀγαλλίαση εὐχομαι ἐκ βάθους καρδίας νὰ χαρίζῃ καὶ σέ Σᾶς ὁ Ἀναστάς Κύριος σέ ὅλην τὴν ζωὴν Σας.

Μὲ ἐγκάρδιες πασχαλινὲς εὐχές, τιμὴ καὶ ἀγάπη ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι

Ο ΘΕΣΣΑΛΙΩΤΙΔΟΣ ΚΥΡΙΛΛΟΣ



## ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ ΕΚ ΝΕΚΡΩΝ!

**Τ**ό «Χριστός Ἀνέστη» εἶναι ὁ χαιρετισμός πού ἀπευθύνουμε μεταξύ μας οἱ πιστοί χριστιανοί, ὅλη αὐτή τήν περίοδο τῶν σαράντα ἡμερῶν, ἀπό τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ μέχρι τήν Ἀνάληψή Του. Καί κάθε φορά πού λέμε τό «Χριστός Ἀνέστη» καί ἀκοῦμε τήν ἀπόκριση: «Ἀληθῶς Ἀνέστη», μιά μυστική χαρά σκιρτάει μέσα μας, γιατί ἡ ζωηφόρος Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ πλημμυρίζει μέ δύναμη καί ἐλπίδα κάθε ὀρθόδοξο χριστιανό πού ζεῖ μέσα στήν ἀγκαλιά τῆς Ἐκκλησίας καί ἀναπνέει τό πνευματικό ὄξυγόνο τῆς Μυστηριακῆς ζωῆς.

Ἀλλά καί ὅλη ἡ κίση ἐπηρεάζεται καί συμμετέχει στήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. «Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καί γῆ, καί τά καταχθόνια». Ὅλος ὁ κόσμος καί ὁ ὄρατός καί ὁ ἀόρατος φωτίζεται καί λαμπρύνεται, διότι ὁ Σωτήρας τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός, μέ τήν λαμπροφόρο ἔγερσή Του «...ἐπλήρωσε τά σύμπαντα εὐωδίας...» καί «...χαρᾶς τά πάντα πεπλήρωται, τῆς Ἀναστάσεως τήν πείραν εἴληφота...»

Ἡ Ἀναστάσιμη Ὑμνολογία τῆς Ἐκκλησίας μας, μᾶς καλεῖ νά χαροῦμε, νά πανηγυρίσουμε, νά ἐορτάσουμε, νά εἰρηνεύσουμε, νά ἀγκαλιάσουμε ψυχικά ὁ ἕνας τόν ἄλλο, νά συγχωρήσουμε τους ἐχθρούς μας, νά εὐφρανθοῦμε ἐνθῶς «...ὅτι ἀνέστη Χριστός ὡς Παντοδύναμος.» Μέσα σ' αὐτήν τήν ἀτμόσφαιρα δέν ταιριάζουν οἱ μικρότητες καί οἱ κακίες. Ἡ μιζέρια καί ἡ κακομοιριά μέ τίς ὁποῖες ἔχουμε συνηθίσει νά ζοῦμε ὄλο τόν ὑπόλοιπο καιρό, εἶναι πιό εὐκόλο νά τίς ἀπαρνηθοῦμε τήν περίοδο αὐτή πού ἀνοιξαν οἱ πύλες τοῦ Παραδείσου καί ὁ Ἀναστάς Κύριος διέσπασε τά δεσμά μας καί μᾶς ὠδήγησε ἔξω ἀπό τό σκοτάδι καί τήν σκιά τοῦ θανάτου.

Ἀκόμη κι ἂν ἔχουμε προβλήματα καί δυσκολίες βιοτικές, ἀκόμη κι ἂν ἔχουμε ἀσθένειες πού μᾶς ταλαιπωροῦν, ἀκόμη κι ἂν ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού βάζουν προσκόμματα στήν πορεία μας, ἀκόμη κι ἂν ἔχουν φύγει ἀπό τή ζωή αὐτή ἀγαπητά μας πρόσωπα, δέν δικαιούμαστε νά εἴμαστε θλιμμένοι ἢ ἀπογοητευμένοι, διότι μιά ἄλλη ζωή ξεκίνησε μέ τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, μιά ζωή πού εἶναι ἡ ἀπαρχή τῆς αἰωνίου καί ἀθανάτου ζωῆς. Ἀκόμη καί στούς νεκρούς πού βρίσκονται μέσα στά μνήματα ὁ Χριστός ἐχάρισε τήν ζωή, ἀφοῦ μέ τόν θάνατό Του συνέτριψε τόν Θάνατο. Τίποτε λοιπόν δέν μπορεῖ νά νικήσει τήν χαρά πού πηγάζει ἀπό τόν κενό τάφο τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου μας.

Εἶναι κρῖμα πραγματικά ἐνῶ ὁ Χριστός μᾶς σηκώνει ὄλους ἀπό τὰ μνήματα καί μᾶς ἐλκύει κοντά Του, ἐμεῖς νά ἐπιμένουμε σίς δικές μας ἀνούσιες ἐπιλογές καί νά ἐπιδιώκουμε ἐπίμονα νά παραμείνουμε ζαπλωμένοι στό μνήμα του ὁ καθένας, ζωντανοί νεκροί, μέσα στό σκοτάδι καί τό ψέμα, νομίζοντας μάλιστα ὅτι εἴμαστε οἱ πιά ἔξυπνοι ἄνθρωποι πού δέν παρασύρονται ἀπό παραμύθια καί αὐταπάτες. Σέ πιά ἀκραίες περιπτώσεις, νέοι ἄνθρωποι πού ἔχουν ὄλες τίς προϋποθέσεις γιά δημιουργία καί ζωή, ψάχνουν μέσα στό διαδίκτυο νά βροῦν πρωτότυπους τρόπους αὐτοκτονίας, ζητώντας συμβουλές γιά νά προχωρήσουν ἐπιτυχῶς στήν τελευταία πράξη τῆς ζωῆς τους, ἐλπίζοντας ὅτι ἔτσι θά λυτρωθοῦν ἀπό τήν ἀνία καί τήν ἀπελπισία. Ὅμως ὁ πραγματικός θάνατος ἔχει ξεκινήσει πολύ πιά πρῖν, ὅταν κάναμε τήν κρίσιμη ἐπιλογή νά κρατήσουμε τόν Χριστό μακριά καί ἔξω ἀπό τήν ζωή μας. Αὐτή ἡ ἐπιλογή συνεπάγεται τήν πνευματική αὐτοκτονία, τήν στέρηση ὄλων τῶν ἀγαθῶν, καί εἶναι πορεία πρὸς τόν Θάνατο, εἶναι Θάνατος τῆς ψυχῆς, πρῖν τόν θάνατο τοῦ σώματος. Ἀλλά καί τό σῶμα μαραίνεται καί καταρρέει ὅταν ἡ ψυχή εἶναι νεκρωμένη.

Ὅπως γράφει ὁ σοφός καί ἐπιφανῆς Σέρβος Θεολόγος π. Ἰουστίνος Πόποβιτς: «...Μόνον μέ τήν ἐνδοξον ἀνάστασίν Του ὁ θαυμαστός Κύριος καί Θεός μας, μᾶς ἠλευθέρωσεν ἀπό τό παράλογον καί τήν ἀπελπισίαν. Διότι χωρίς τήν ἀνάστασιν δέν ὑπάρχει οὔτε εἰς τόν οὐρανόν οὔτε ὑπό τόν οὐρανόν τίποτε πιά παράλογον ἀπό τόν κόσμον αὐτόν· οὔτε μεγαλύτερα ἀπελπισία ἀπό τήν ζωὴν αὐτήν, δίχως ἀθανασίαν. Δι' αὐτό εἰς ὄλους τοὺς κόσμους δέν ὑπάρχει περισσότερο δυστυχισμένη ὑπαρξις ἀπό τόν ἄνθρωπον, πού δέν πιστεύει εἰς τήν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ καί τήν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν.» Προσθέτει ἐπίσης ὅτι: «...Ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται ἀληθῶς ὄχι ὅταν τόν φέρη εἰς τόν κόσμον ἡ μητέρα του, ἀλλ' ὅταν πιστεύσῃ εἰς τόν Ἀναστάνα Σωτῆρα Χριστόν, διότι τότε γεννᾶται εἰς τήν ἀθάνατον καί αἰώνιαν ζωὴν, ἐνῶ ἡ μητέρα γεννᾷ τό παιδί πρὸς θάνατον, διὰ τόν Τάφον. ...Οὕτως, ὅταν ὁ ἐν Χριστῷ ἄνθρωπος ἀποθνήσκῃ, ἀφίνει ἀπλῶς τό ἔνδυμα τοῦ σώματός του διὰ νά τό ἐνδυθῇ ἐκ νέου κατά τήν ἡμέραν τῆς Δευτέρας Παρουσίας»<sup>1</sup>.

Καί καταλήγει ὁ ἅγιος Γέροντας π. Ἰουστίνος, ὁ ὁποῖος εἶχε καθημερινό του βίωμα τήν χαρά τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου: «Διὰ τοῦτο καί πάλιν, καί πολλάκις, καί ἀναρίθμητες φορές: Χριστός Ἀνέστη!». Ἄς ἀποκριθοῦμε κι ἐμεῖς μέ ὄλη τήν δύναμη τῆς ψυχῆς μας τό: Ἀληθῶς Ἀνέστη!

**π. Πασχάλης Γρίβας**

1. Ἀρχιμανδρίτου Ἰουστίνου Πόποβιτς, Ἀνθρώπος καί Θεάνθρωπος, ἐκδ. «ΑΣΤΗΡ», σελ. 42, 44





Μέ ἀφορμή ἓνα ἀνιστόρητο δημοσίευμα τῆς «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ»

## ΕΙΡΗΝΗ Η ΑΘΗΝΑΙΑ

### Ἡ πρώτη “φεμινίστρια” τῆς ἱστορίας

Ὁ κύκλος τοῦ χρόνου πού περνάει μέ ἀπίστευτα γρήγορο ρυθμό, φέρνει καί ξαναφέρει στό προσκήνιο τά ἴδια καί τά ἴδια γεγονότα. Κι ἐμεῖς τά γιορτάζουμε σχεδόν μηχανικά, χωρίς νά τά πολυσκεφτόμαστε, χωρίς νά μᾶς πολύ ἀπασχολοῦν. Φτάνει πού οἱ ἀργίες ἔρχονται καί ξανάρχονται κι ἐμεῖς γλιτώνουμε ἀπό μία κοινή μέρα δουλειᾶς καί μπορούμε νά πᾶμε μία μικρή βόλτα, τόσο ἐπιθυμητή καί ἀπαραίτητη στούς ἀπάνθρωπους ρυθμούς τῆς ζωῆς μας. Κι ἔτσι, τό νόημα τῶν ἐορτῶν χάνεται σιγά-σιγά, ἡ σπουδαιότητά τους ξεθωριάζει, κι οἱ ἄνθρωποι πού ἔπαιξαν κάποιο σημαντικό ρόλο στά γεγονότα πού γιορτάζουμε, μετατρέπονται σέ ἀπόμακρες σκιές πού ἐλάχιστα μᾶς ἐνδιαφέρουν. Καί τότε, ἔρχονται οἱ παραχαράκτες πού ἐκμεταλλεύονται τή δική μας ἄγνοια καί ἀδιαφορία καί μᾶς «πωλοῦν» τίς δικές τους δι-εστραμμένες ἀντιλήψεις τῆς πραγματικότητας. Κι ἐμεῖς «ἀγοράζουμε» τά παραμύθια τους, γιατί, ἀπλοῦςστα, δέν κάναμε τόν κόπο νά ψάξουμε τήν ἀλήθεια.

Ἐνα ἀπό τά γεγονότα πού τά παίρνουμε πολύ ἐπιφανειακά, εἶναι ἡ ἱστορική περίοδος –γιά τήν ἀκρίβεια δύο διακεκομμένες ἱστορικές περιόδοι- πού εἶναι γνωστές μέ τό γενικό ὄνομα εἰκονομαχία. Τήν ὀριστική λήξη τῆς εἰκονομαχίας τή γιορτάζουμε τήν πρώτη Κυριακή τῆς Σαρακοσιῆς, τήν Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἡ εἰκονομαχία ἔληξε ὀριστικά ἐκείνη τήν πρώτη Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας, στίς 11 Μαρτίου τοῦ 845, ὅταν αὐτοκράτορες τῶν Ρωμαίων ἦταν ὁ Μιχαήλ καί ἡ μητέρα του Θεοδώρα. Τότε οἱ ἅγιες εἰκόνες πῆραν τήν ὀριστική λατρευτική θέση τους μέσα στούς ναούς καί τήν ἔχουν μέχρι σήμερα.

Ἐκείνη ὁμως τήν πρώτη μέρα, διαβάστηκε τό Συνοδικό τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς συνόδου, γιά τή σύγκληση τῆς ὁποίας εἶχε ἐργαστεῖ σκληρά μία ἄλλη γυναίκα, ἡ Εἰρήνη, πού εἶχε πατρίδα της τή δική μας πόλη, τήν Ἀθήνα. Μία γυναίκα πού ὑμνήθηκε πολύ –ἴσως περισσότερο ἀπ' ὅσο ἔπρεπε- ἀλλά καί πού συκοφαντήθηκε περισσότερο ἀπ' ὅσο ἔπρεπε. Μία γυναίκα πού ἔζησε καί συμπεριφέρθηκε ἀνδρικά, καί μπορεῖ ἄνετα νά χαρακτηριστεῖ σάν ἡ πρώτη φεμινίστρια τῆς ἱστορίας, ἀλλά πού δέν ὑμνήθηκε ἀπό τίς φεμινίστριες, γιατί, δέν θά ἦταν δυνατόν οἱ φεμινίστριες νά δοξάσουν μία γυναίκα πού διάλεξε ἓναν ἅγιο ἄνθρωπο γιά νά τόν ἀνεβάσει στόν πατρι-αρχικό θρόνο καί χρησιμοποίησε τήν βασιλική ἐξουσία της καί τήν εὐφυΐα της γιά νά συγκαλέσει Οἰκουμενική Σύνοδο, τή στιγμή πού ἡ Ἐκκλησία τῆς



Κωνσταντινουπόλεως βρισκόταν απομονωμένη και άφωρισμένη από όλα τα πατριαρχεία και τον πάπα, και οι εικονομάχοι έκαναν έντονη την παρουσία τους μέσα στο ίδιο της τό βασιλείο.

Όποσδήποτε δέν είναι άγία τής έκκλησίας μας, αλλά είναι μία γυναίκα μέ τεράστια ψυχική δύναμη, πού έζησε σέ δύσκολα και σκληρά χρόνια και δέν τής άξίζει νά συκοφαντείται άσύστολα. Γι' αυτό πρέπει νά ξέρουμε μερικά πράγματα για τή ζωή της.

Η Ειρήνη ή Άθηναία έφυγε μέ πλοίο από τήν Άθήνα, τόν Όκτώβριο του 769, σέ πολύ νεαρή ήλικία (θά ήταν τό πολύ 15-16 ετών) για νά πάει στήν Κωνσταντινούπολη, νά παντρευτεί τό γιό του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου του Ε', τόν Λέοντα, πού όνομαζόταν Χάζαρος, από τήν καταγωγή της μητέρας του.

Πράγματι, στις 3 Νοεμβρίου έγιναν οι άρραβώνες τους στο παλάτι του Φάρου και στις 17 Δεκεμβρίου στέφθηκε πρώτα αυτοκράτειρα στο Αυγουσταίο και ύστερα παντρεύτηκε στον Άγ. Στέφανο στή Δάφνη. Η συνήθεια νά στέφονται πρώτα οι ύποψήφιος νύφες αυτοκράτειρες και ύστερα νά παντρεύονται, ισάξιές τους πιά, τούς αυτοκράτορες, συνηγορεί στο πόσο ισχυρή ήταν ή θέση των γυναικών στήν αυτοκρατορία, από τά πρώτα κιόλας χρόνια.

Ένα χρόνο μετά τό γάμο της, ή Ειρήνη γεννά τό μοναδικό παιδί της, ένα άγόρι, τό όποιο πήρε τό όνομα του παππού του και όνομάστηκε Κωνσταντίνος. Η νεαρή κοπέλα, δέν πρέπει νά είχε σέ μεγάλη εκτίμηση τούς άνδρες, γιατί, όλοι όσοι γνώρισε, ήταν ό ένας χειρότερος απ' τόν άλλον. Ό πεθερός της, ό αυτοκράτορας Κωνσταντίνος ό Ε' (ό έπονομαζόμενος Κοπρώνυμος, γιατί είχε κοπρίσει τήν κολυμβήθρα τήν ώρα τής βαπτίσεως του, γεγονός πρωτάκουστο) ήταν ένας άνθρωπος άνάληγτος, πού όλοι τόν έτρεμαν. Στά 35 χρόνια τής βασιλείας του, οι διωγμοί και οι βασανισμοί ήταν συνηθισμένα φαινόμενα. Μέχρι και τόν εικονομάχο πατριάρχη του –πού ό ίδιος τόν είχε άνεβάσει στο θρόνο– δέν δίστασε νά τόν βασανίσει και νά τόν έξευτελίσει δημόσια, στον Ιππόδρομο.

Φανατικός εικονομάχος ό ίδιος –γιός του πρώτου εικονομάχου αυτοκράτορα– είχε συγκαλέσει σύνοδο στο παλάτι τής Ίερείας στο Βόσπορο, στήν όποία έλαβαν μέρος 338 επίσκοποι, αλλά κανείς πατριάρχης, και άφώρισε τόν άγιο Γερμανό και τόν άγιο Ίωάννη τόν Δαμασκηνό, τόν όποιο απέκάλεσε «σαρακηνόφρονα», «Χριστού ύβριστήν» και «επίβουλον τής βασιλείας».

Αυτό πού, φαινομενικά παρουσιαζόταν σαν μένος εναντίον των εικόνων, ήταν στήν πραγματικότητα ή πάλη άνάμεσα στή κοσμική και στή πνευματική έξουσία. Οι αυτοκράτορες δέν άνέχονταν τόν έλεγχο των πνευματικών πατέρων, γι' αυτό και θεωρούσαν, εκείνους πού είχαν άντίρρηση στο θέμα των εικόνων, έχθρούς του βασιλέα και συνωμότες κατά του κράτους. Είναι, άλλιώς, λογικό, νά γίνουν τόσα βασανιστήρια και τόσοι διωγμοί, για μία άπλη θεολογική διαφορά; Κανείς αίρετικός δέν διώχθηκε ποτέ στήν άνατολική Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, μέ τόσο μίσος και τέτοια έμπάθεια. Ό Λέων, ό πρώτος

εικονομάχος αυτοκράτορας και πατέρας του Κωνσταντίνου του Ε', επαναλάμβανε συνέχεια, σαν να του είχε γίνει έμμονή: «βασιλεύς ειμι και ιερεύς»!

Τά πρώτα χρόνια, λοιπόν, η Ειρήνη, τά πέρασε κάτω από τή σκιά του τύραννου πεθερού της, μέχρι τό θάνατό του, σέ μία μάχη έναντίον τών Βουλγάρων, τόν Αύγουστο του 775. Τότε, έμεινε μοναδικός αυτοκράτορας ό σύζυγός της, ό Λέων ό Δ'. Όσοσο όμως, υπήρχαν άλλοι πέντε διεκδικητές του θρόνου, οί γιοί του νεκρού αυτοκράτορα, από τήν τρίτη σύζυγό του Ευδοκία. Ό θρόνος έπρεπε νά εξασφαλιστεί, γι' αυτό ό Λέων ώρκισε τούς αδελφούς του ότι θά τόν αποδεχτούν σαν αυτοκράτορα και σαν διάδοχό του, θά δεχτούν τό γιό του Κωνσταντίνο.

Τά αδέρφια του δέχτηκαν τόν ώρκο, κι ό μικρός Κωνσταντίνος στέφθηκε συναυτοκράτορας τήν Κυριακή του Πάσχα 14 Απριλίου του 776. Τά πέντε αδέρφια του Λέοντα όμως –μέ άρχηγό τόν μεγαλύτερο, τόν Νικηφόρο– συνωμότησαν έναντίον του αδερφού τους, μέ αποτέλεσμα νά έξοριστούν στήν Χερσόνα.

Ό Λέων ό Δ' ήταν κι αυτός εικονομάχος, αλλά κάπως πιο ήπιος από τόν πατέρα του, παρ' όλο πού κι αυτός βασάνισε κι έδίωξε πολλούς. Υπάρχουν κάποιες ιστορίες πού έχουν γραφτεί από μεταγενέστερους ιστορικούς και άφορούν στή στάση της Ειρήνης άπέναντι στήν εικονομαχία του συζύγου της, αλλά μάλλον δέν άληθεύουν.

Τέλος πάντων, ό Λέων δέν έζησε και πολύ. Άρρώστησε και πέθανε ξαφνικά, σέ ηλικία τριάντα χρόνων περίπου, γεγονός πού κάνει κάποιους συγχρόνους «καλοθελητές» νά κατηγορούν τή σύζυγό του ότι τόν δηλητηρίασε. Κανείς σύγχρονός της ιστορικός όμως δέν αναφέρει κάτι τέτοιο. Αυτό πού έχει γραφτεί είναι ότι, ό Λέων, πού ήταν πολύ φιλάρεσκος και αγαπούσε τά κοσμήματα, είχε πάρει από τήν Αγία Σοφία ένα στέμμα πού ήταν άφιέρωμα του ναού και τό φορούσε συνεχώς. Από αυτό τό στέμμα έβγαλε στό μέτωπο πυώδη έξανθήματα –μάλλον κάποια μορφή σταφυλόκοκκου– και από αυτό πέθανε! Μετά τό θάνατό του, η Ειρήνη επέστρεψε στήν Αγία Σοφία μέ τά ίδια της τά χέρια τό στέμμα, άφου του πρόσθεσε κι άλλες πολύτιμες πέτρες και μαργαριάρια.

Γιά τά επόμενα δέκα χρόνια, η Ειρήνη βασίλευσε μαζί μέ τό γιό της –ό όποιος ήταν μόλις έννέα έτών όταν πέθανε ό πατέρας του και έπρεπε νά παλέψει μέ έσωτερικούς και έξωτερικούς έχθρους, ξεκινώντας από τούς πέντε αδελφούς του συζύγου της, οί όποιοι άποστάτησαν άμέσως μετά τό θάνατό του, μέχρι τούς εικονομάχους στρατηγούς, πού ήταν άκόμα πιστοί στό Κωνσταντίνο τόν Ε' και έψαχναν νά βρουν τρόπους νά φέρουν τήν καταστροφή της. Κι αυτά, ενώ ήταν κυκλωμένη από τούς έχθρους της αυτοκρατορίας, τούς Άραβες του Χαρούν-αλ-Ρασίντι, τούς Βουλγάρους και τόν Κάρολο στή δύση, ό όποιος καιροφυλακτούσε νά άρπάξει τή Σικελία και τίς ρωμαϊκές κτήσεις στή νότια Ιταλία. Γιά νά γραφούν όλα αυτά, μέ λειπομέρειες, χρειάζεται πολύ περισσότερος χώρος άπ' αυτόν πού διαθέτουμε έδω.

Αυτό πού πρέπει νά έπισημάνουμε πάντως, είναι τό γεγονός ότι, τό νά

συγκαλέσει τήν Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδο καί νά ἀναστηλώσει τίς ἅγιες εἰκόνες, δέν ἦταν καθόλου ἀπλή ὑπόθεση, γιατί, ἀπ' τή μία πλευρά, οἱ σκληροπυρηνικοί εἰκονομάχοι κατεῖχαν ἀκόμη μεγάλες θέσεις, καί στρατιωτικές καί πολιτικές, μέσα στήν αὐτοκρατορία καί, ἀπ' τήν ἄλλη, ὅλα τά πατριαρχεῖα καί ὁ πάπας, εἶχαν ἀφορίσει τήν ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐπρεπε, ἡ Εἰρήνη, νά βρεῖ ἕναν ἄνθρωπο πού θά κέρδιζε τήν ἐμπιστοσύνη καί τό σεβασμό ὄλων, γιά νά μπορέσει νά ἐξυγιάνει μία μπερδεμένη καί ἐν πολλοῖς σάπια ἐκκλησιαστική –ἀλλά καί πολιτική– κατάσταση. Αὐτόν τόν ἄνθρωπο τόν βρῆκε στίς τάξεις τῶν λαϊκῶν –ἦταν πρωτασηκρίτης– καί τό ὅτι εἶχε τή διορατικότητα νά τόν ξεχωρίσει, πρέπει νά καταχωρηθεῖ στά ὑπέρ της κι ὄχι στά κατά της. Αὐτός ἦταν ὁ ἅγιος πατριάρχης Ταράσιος, ὁ ὁποῖος ἀνέβηκε σέ ἐλάχιστο διάστημα τίς βαθμίδες τῆς ἱερωσύνης καί στέφθηκε πατριάρχης τά Χριστούγεννα τοῦ 784.

Ἡ σύνοδος πού θά ἀποκαθιστοῦσε τίς ἅγιες εἰκόνες εἶχε προγραμματισεῖ νά γίνει στήν Κωνσταντινούπολη, στό Ναό τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, καί οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ πάπα καί τῶν πατριαρχείων Ἱεροσολύμων, Ἀντιοχείας καί Ἀλεξανδρείας εἶχαν φθάσει στήν Πόλη. Κάποια στρατιωτικά τάγματα ὅμως, πιστά στούς εἰκονομάχους αὐτοκράτορες δημιούργησαν ἐπεισόδια γιά νά ἐμποδίσουν τή Σύνοδο, κι ὅλη ἡ ἐργασία πού εἶχε γίνει μέχρι τότε, κινδύνευε νά χαθεῖ. Κι ἐκεῖ ἡ Εἰρήνη ἔδειξε μία ἐξαιρετική ἀποφασιστικότητα καί ἐξυπνάδα καί μπόρεσε νά διαλύσει τά ἀνυπότακτα στρατιωτικά σώματα, ἀλλά καί νά κρατήσῃ τούς ἀπεσταλμένους τῶν πατριαρχείων πού ἤθελαν νά φύγουν καί νά τούς μεταφέρει μέ ἀσφάλεια στή Νίκαια, ἐκεῖ πού εἶχε γίνει καί ἡ πρώτη Οἰκουμενική Σύνοδος, τόν καιρό τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου. Κι ἐκεῖ, ἐπιτέλους, πραγματοποιήθηκαν οἱ ἐργασίες τῆς Ζ΄ Συνόδου, ἀπό τίς 24 Σεπτεμβρίου μέχρι τίς 13 Ὀκτωβρίου τοῦ 787 καί ἀποκαταστάθηκε ἡ Ὀρθόδοξη πίστι.

Κάποτε, «διά τό μή εἶναι ἄνδρα ἐν Ἰσραήλ, ἐβασίλευσε Δεββώρα.» Ἔτσι καί στόν καιρό τῆς Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας, ἐπειδή δέν ὑπῆρχε ἀληθινός ἄνδρας σ' ὀλόκληρη τήν αὐτοκρατορία, ἐβασίλευσε μία γυναίκα. Μία γυναίκα πού φάνηκε ἀδίστακτη, ὅταν ἦταν ἀπαραίτητο, καί δέν δίστασε νά τυφλώσει τό γιό της, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀποδειχτεῖ ἀκατάλληλος γιά κυβερνήτης καί εἶχε, μέ τή συμπεριφορά του, προσθέσει μόνο δεινά στήν αὐτοκρατορία καί μεγάλη ἐσωτερική ταραχή. Αὐτή ἡ ἐνέργεια εἶναι ὅπωςδήποτε σκληρή καί ἀνάγνητη καί δέν μπορεῖ νά δικαιολογηθεῖ, ὅμως, θά πρέπει κανεῖς –γιά νά καταλάβει τή νοοτροπία τοῦ καιροῦ ἐκείνου– νά ἐπισημάνει ὅτι, ἡ τύφλωση, ἦταν ἡ ἐπιεικέστερη ποινή γιά ἐκείνους πού ἔπρεπε νά ἀποκλειστοῦν ἀπό τό θρόνο. Οἱ καιροί ἦταν σκληροί καί οἱ ἄνθρωποι ἦταν σκληροί. Καί, γιά πρώτη φορά στή ἱστορία, μία γυναίκα ὑπογράφει: «Εἰρήνη, πιστός ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ βασιλεὺς καί αὐτοκράτωρ Ρωμαίων»! Δέν ἦταν βασίλισσα καί αὐτοκράτειρα, **ἀλλά βασιλεὺς καί αὐτοκράτωρ.**

Γιά νά φανεῖ ἡ διαφορὰ στή νοοτροπία ἀνάμεσα στούς Δυτικούς καί στήν Ἀνατολική Ρωμαϊκή αὐτοκρατορία, ἀξίζει νά ἀναφέρουμε ὅτι, ἡ Δύση,

δέν ἐπρόκειτο νά ἀνεχτεῖ τήν κυριαρχία μιᾶς γυναίκας ἔτσι εὐκόλα. Ὁ πάπας Λέων ὁ Γ΄ –πού διαδέχθηκε τόν πάπα Ἀδριανό τῆς Ζ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου– ὁ ὁποῖος εἶχε πολλούς ἀντιπάλους ἀκόμη καί μέσα στή Ρώμη, γιά νά ἐξασφαλίσει τή στήριξη τοῦ Καρλομάγνου, δέν δίστασε νά πλαστογραφῆσει ἕνα κείμενο, τή λεγομένη Δωρεά τοῦ Κωνσταντίνου, τό ὁποῖο, ὑποτίθεται, ὅτι εἶχε γράψει ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος προτοῦ ἐγκατασταθεῖ ὀριστικά στή νέα του πρωτεύουσα, καί ἔδινε μ' αὐτό, τόν ἔλεγχο τῶν Δυτικῶν βασιλείων στόν πάπα, δῆθεν ἐπειδή εἶχε βαπτιστεῖ χριστιανός ἀπό τόν ἅγιο Σίλβεστρο, τόν πάπα Ρώμης. Μ' αὐτόν τόν τρόπο, ὁ πανοῦργος πάπας θέλησε νά παρακάμψει τό γεγονός ὅτι, μετά τήν ἐγκατάσταση τοῦ πρώτου καί Μεγάλου Κωνσταντίνου στήν Ἀνατολή, οἱ αὐτοκράτορες τῆς Δύσης ἔρχονταν δεύτεροι μετά τόν αὐτοκράτορα τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας καί στέφονταν μέ τή δική του ἔγκριση!

Ὁ πάπας Λέων ὁμως, μέ αὐτή τήν πλαστογραφία, ἔχρισε τά Χριστούγεννα τοῦ 800 τόν Καρλομάγνο, ἀντί *patricius Romanorum*, ὅπως ἦταν ὁ τίτλος του, *imperator Romanorum*, ὥστε νά κόψει τά δεσμά πού ἔδεναν τή Δυτική μέ τήν Ἀνατολική αὐτοκρατορία καί νά ἔχει ὁ πάπας τήν ἐξουσία νά στέφει Αὐτοκράτορες.

Κάποιοι Δυτικοί ἱστορικοί δικαιολογοῦν τό γεγονός λέγοντας ὅτι, δέν μποροῦσε ὁ πάπας νά ἀναγνωρίσει μία γυναίκα νά ὑπογράψει «βασιλεὺς καί αὐτοκράτωρ Ρωμαίων», γι' αὐτό καί ἔπρεπε νά βρεθεῖ ἄντρας αὐτοκράτορας. Αὐτή ὁμως εἶναι μία πολύ φτωχή πρόφαση τῆς παικτικῆς πλαστογραφίας πού ὀδήγησε στήν ὀριστική ρήξη Ἀνατολῆς καί Δύσης, ἡ ὁποία δέν ἔχει γεφυρωθεῖ ἀκόμη καί σήμερα.

Μπορεῖ ὅλα αὐτά τά γεγονότα νά φαντάζουν μακρινά καί ἀδιάφορα σέ μᾶς, ὁμως, ἂν θέλει κανεὶς νά θεμελιώσῃ τό μέλλον του, πρέπει νά ψάξει βαθειά στό παρελθόν του. Αὐτό τό νόημα ἔχει ἄλλωστε καί ἡ μελέτη τῆς ἱστορίας τῶν λαῶν. Δέν ὠφελεῖ νά μαθαίνουμε ἡμερομηνίες καί ὀνόματα, ἀλλά χρειάζεται νά γνωρίζουμε τούς ἀνθρώπους πού διαμόρφωσαν τή ζωή μας καί τή νοοτροπία μας, γιά νά μπορέσουμε νά συνειδητοποιήσουμε τή σημερινή μας θέση στόν σύγχρονο κόσμο. Εἶναι κάτι σάν τή ψυχανάλυση, πού εἶναι τόσο τῆς μόδας στήν ἐποχή μας. Ἄν, ἕνας ἄνθρωπος, πρέπει νά ἀνατρέξει στήν παιδική του ἡλικία καί νά βρεῖ ἐκεῖ τά στοιχεῖα πού διαμόρφωσαν τήν προσωπικότητά του, ὄχι ρίχνοντας τίς εὐθύνες στοὺς γονεῖς του καί σιά γονίδιά του, ἀλλά γνωρίζοντας τόν ἑαυτό του σέ βάθος, τό ἴδιο –ἂν ὄχι περισσότερο– ἀπαραίτητο εἶναι καί γιά τούς λαούς νά γνωρίσουν βαθειά τή ζωή καί τήν κληρονομιά τους.

Ἐμεῖς, τά τελευταῖα χρόνια, μετά τήν ἀπελευθέρωση, ἔχουμε παραδώσει αὐτή τή λεπτὴ καί τόσο σημαντικὴ δουλειά τῆς ἐπίγνωσης τῆς ἱστορίας μας, σιά χέρια ξένων ἀνθρώπων, πού, πολλές φορές, δέν θέλουν τό καλό μας. Αὐτό πρέπει νά ἀλλάξῃ, ἂν θέλουμε νά περισώσουμε ὅσα ἐλάχιστα στοιχεῖα τῆς προσωπικότητάς μας, σάν λαοῦ, μᾶς ἔχουν ἀπομείνει. Ὅπως ἕνας ἄνθρωπος πρέπει νά «συμφιλιωθεῖ» μέ τούς γονεῖς του καί νά τούς γνωρίσει σάν

άνθρωπους, χωρίς ούτε να τους κατηγορεί, ούτε να τους εξιδανικεύει, έτσι κι ένας λαός πρέπει να γνωρίσει τους προγόνους του και να τους καταλάβει και να τους δεχτεί γι' αυτό που ήταν, χωρίς να τους θεωρεί, ούτε καλύτερους, ούτε χειρότερους.

Νινέττα Βολουδάκη



## ΓΙΑΤΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΥΡΑΓΟΙ ΣΤΗΝ ΕΥΤΥΧΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΑΣ;

**Μ**ία πρόσφατη έρευνα που πραγματοποιήθηκε στη Βρετανία από έρευνητές του πανεπιστημίου του Γιόρκ, αναφορικά με τό που μεγαλώνουν τά πίο εύτυχισμένα παιδιά, έδειξε ότι ή Ελλάδα κατατάσσεται στην 23<sup>η</sup> θέση ανάμεσα σέ 29 χώρες. Οί έρευνητές συνέταξαν τόν κατάλογο αξιολογώντας τίς χώρες μέ τή χρήση 43 κριτηρίων, που περιλάμβαναν από τήν παιδική θνησιμότητα και τήν παχυσαρκία μέχρι τήν φτώχεια και τίς συνθήκες διαμονής.

Πρώτη χώρα στην κατάταξη αναδείχθηκε ή Όλλανδία και ακολουθούν οί Σκανδιναβικές χώρες, οί όποίες παρουσιάζουν τά χαμηλότερα ποσοστά παιδικών θανάτων από άτυχήματα.

Τά παιδιά από τίς σκανδιναβικές χώρες, επίσης, επιδεικνύουν λιγότερο επικίνδυνη συμπεριφορά, όπως κάπνισμα, χρήση αλκοόλ και έναρξη σεξουαλικής δραστηριότητας σέ νεαρή ήλικία, σέ σχέση μέ τίς υπόλοιπες χώρες.

Είναι αξιοθαύμαστο τό γεγονός ότι, σέ μιά χώρα όπως ή Όλλανδία, όπου υπάρχει έλευθερία ήθων, παρατηρείται συγκράτηση των παιδιών μέχρι τήν ενηλικίωσή τους.

Οί έρευνητές αποδίδουν αυτή τήν επιτυχία τής Όλλανδίας και των Σκανδιναβικών κρατών στην καλή σχέση των γονέων μέ τά παιδιά τους και τήν διαρκή επικοινωνία μεταξύ τους. Οί νέοι, έπισημαίνουν οί καθηγητές, συζητούν μέ τούς γονείς τους σχεδόν για τά πάντα.

Η Βρετανία, κατέχοντας τήν 24<sup>η</sup> θέση στην κατάταξη, συνειδητοποίησε τήν άποτυχία της και ρώτησε τά παιδιά της τί θά ήθελαν για να γίνουν εύτυχισμένα. Τά περισσότερα είπαν ότι θά ήθελαν τούς γονείς τους πίο κοντά τους.

Επεσήμαναν τήν καλή εκπαίδευση που τούς παρέχεται, τά καλά πανεπιστήμια, τό γεγονός ότι έχουν ό,τι ζητήσουν, αλλά όμολόγησαν ότι οί γονείς τους έργάζονται πολύ για να τούς τά παρέχουν και ότι δέν υπάρχει επικοινωνία μεταξύ τους.

Μου έκανε έντύπωση μάλιστα ή διαπίστωση ενός έπτάχρονου παιδιού, τό όποιο είπε ότι αν υπήρχε λιγότερη όργη μεταξύ των ανθρώπων, θά ήταν πίο εύτυχισμένοι!

Έρευνα του 2007 έδειξε ότι τό 80% των παιδιών κατοικούν και μέ τούς δύο γονείς τους ένω τό 90% αυτών ζούν στην Ελλάδα και στην Όταλία. Έπιπλέον, δύο στά τρία παιδιά είπαν ότι τρώνε τουλάχιστον ένα γεύμα τήν ήμέρα μέ τούς γονείς, μέ τήν Όταλία και τή Γαλλία να κατέχουν τήν πρώτη θέση.

Από τήν άλλη μεριά, ή Ελλάδα μαζί μέ τήν Πορτογαλία, τήν Όταλία και τήν Όσπανία έχουν τό χειρότερο εκπαιδευτικό σύστημα, αλλά αναφορικά μέ τό κατά



πόσον τά παιδιά γνωρίζουν τί εἶναι ἀντικειμενικά καλό, ἡ Ἑλλάδα βρίσκεται στίς πρῶτες θέσεις μαζί μέ τήν Ὁλλανδία καί τήν Ἰσπανία καί αὐτό, βεβαίως, ὡς πρός τή χώρα μας ὀφείλεται στήν πνευματική καθοδήγηση τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἀπό τίς ἔρευνες αὐτές βλέπουμε ὅτι, ἕνα κράτος τό ὁποῖο μπορεῖ νά εἶναι «ἀποχρωματισμένο» πνευματικά, χωρίς τόν Θεό, χωρίς τήν λογική καί τήν ἀσφάλεια τῆς πίστεως, μέ ὄπλο μόνο τούς κανόνες καλῆς κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς καί μέ ἕνα πολύ καλά ἀνεπτυγμένο ἐκπαιδευτικό σύστημα, μπορεῖ νά ὀδηγεῖ τούς νέους του στήν κατά κόσμον ἀσφάλεια καί εὐτυχία.

Πῶς δικαιολογεῖται ἡ Ἑλλάδα, ἕνα Ὁρθόδοξο καί πνευματικά καλλιεργημένο κράτος νά κατέχει τόσο χαμηλή θέση στήν κατάταξη τῶν εὐτυχισμένων παιδιῶν; Πῶς γίνεται ἕνα ἔθνος, πού κατέχει ἕναν τόσο μεγάλο πνευματικό πλοῦτο, πού ἔχει τήν γνώση τοῦ ποιοῦ εἶναι ἀντικειμενικά καλό –ὅπως ἀποδεικνύει καί ἡ ἔρευνα– πού ἔχει ὅλα τά μέσα, νά μήν τά ἐκμεταλλεῖται πρός τό συμφέρον του;

Ἡ Ἑλλάδα ἔχει, ἡ μᾶλλον, εἶχε τήν Ἀλήθεια, γνώριζε τόν τρόπο ζωῆς πού κάνει τόν ἄνθρωπο εὐτυχισμένο, ζοῦσε στήν ἀσφάλεια καί τήν σιγουριά, χωρίς νά διαθέτει ὑλικό πλοῦτο. Τῆς ἔφτανε ὁ πνευματικός της πλοῦτος γιά νά εὐημερεῖ. Ὅμως, τά παραμέρισε ὅλα καί ἐγκαταλείπει σιγά–σιγά τήν Ἐκκλησία, πού εἶναι ἡ πνευματική τροφός της, γιά νά μιμηθεῖ τήν Εὐρώπη στήν ἄστατη καί ριψοκίνδυνη ζωή, γιά νά τήν προσέξει, καθώς ἐσκεμμένα τήν περιφρονοῦσε ἀπό φθόνο. Γιατί ἤξερε κατά βάθος τήν πηγὴ τῆς εὐτυχίας τῆς Ἑλλάδας. Ὅ,τι ἐπεδίωκε ἡ Εὐρώπη νά βρεῖ στόν πλοῦτο της καί στόν ἐπιφανειακό πολιτισμό της, τά εἶχε πολλαπλάσια ἡ Ἑλλάδα, παρακαταθήκη ἀπό τούς Πατέρες της. **Ἡ Ἑλλάδα πού εἶχε τήν γνώση τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ, διάλεξε τήν ἄγνοια γιά νά μήν διαφέρει ἀπό τήν Εὐρώπη!**

Ἀλλά ἡ Εὐρώπη, ἐκμεταλλεῖται τήν γνώση τῆς Ἑλλάδας, ἀρχίζει νά διδάσκει τά παιδιά της. Ἀρχίζει νά συνειδητοποιεῖ ὅτι, ἂν ἀγκαλιάσει τά παιδιά της ἀπό μικρά, ἂν τούς δείξει τό συμφέρον τους, ἂν τούς διδάξει τήν ἀσφάλεια, τότε ἀκόμα κι ἂν τά ἀφήσει ἐλεύθερα νά κάνουν ὅ,τι θέλουν, ἐκεῖνα θά μείνουν στήν ἀσφάλεια καί στό καλό πού ἔμαθαν. Γιατί ἐμπιστεύτηκαν τούς γονεῖς τους καί ἐπένδυσαν σέ αὐτούς τήν εὐτυχία τους.

Ἡ Ἑλλάδα ἐπέλεξε νά ἐγκαταλείψει τά παιδιά της, ἔθαψε τόν πλοῦτο της βαθιά, αἰσθανόμενη ντροπή γι' αὐτόν καί κατέληξε νά στέκεται τώρα νά παρατηρεῖ τή νέα γενιά μέρα μέ τή μέρα νά χάνεται.

Ποιός πλούσιος ντρέπεται γιά τόν πλοῦτο του; Ποιός σοφός ντρέπεται γιά τήν γνώση του; Ποιός ἄνθρωπος ντρέπεται γιά τήν ἀξιοπρέπειά του; Ποιός εὐγενής ντρέπεται γιά τήν καταγωγή του; **Ἡ Ἑλλάδα ἀπό ἀρχόντισσα κατέληξε Ζητιάνια καί ἡ Εὐρώπη ἀπό φτωχή πνευματικά προσπαθεῖ νά ἀποδείξει ὅτι ἔχει πνευματικό ἐπίπεδο.**

Εἶναι ἀνάγκη σήμερα, σέ μιά ἐποχή μάλιστα ὅπου διάφορες φυλές καί κουλτοῦρες συμβιώνουν στήν πατρίδα μας καί προσπαθοῦν νά μᾶς παρασύρουν στά δικά τους, νά σκάψουμε βαθιά, νά ξεθάψουμε τόν πλοῦτο μας, νά πάρουμε πίσω τήν δύναμη καί τήν ἐξουσία πού εἴχαμε καί νά κάνουμε πάλι ὅλους τούς λαούς νά μᾶς σεβαστοῦν. Γιατί αὐτός πού εἶναι ἀξιοσέβαστος θά λάβει τελικά τόν σεβασμό πού τοῦ ἀρμόζει. Πρωτίστως ἀπό τά παιδιά του!

**Μαρίνα Διαμαντῆ**





Σκέψεις από τά πνευματικά της παιδιά

## ΕΙΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΤΗΣ ΚΑΤΗΧΗΤΡΙΑΣ ΜΑΣ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΣΙΑΚΚΑ

**Τ**ήν ἀξία κάποιου λένε τήν συνειδητοποιεῖς μέ τήν ἀπώλειά του. Αὐτός εἶναι ὁ κανόνας. Οἱ κανόνες ὅμως ἔχουν καί τίς ἐξαιρέσεις τους. Ἡ ἀξία τῆς ἀγαπημένης μας κατηγήτριας —μέ αὐτήν τήν ιδιότητα τοῦλάχιστον τή γνωρίσαμε ἑμεῖς—, «δ. Κατερίνας», ἔλαμπε πολύ καιρό πρὶν φύγει ἀπ' τίς ἐπίγειες ἀγκάλες μας γιά τούς οὐρανοῦς.

Συναντιόμασταν κάθε Σάββατο γύρω στίς 4.<sup>00</sup> μέ 5.<sup>00</sup> τό ἀπόγευμα, καί ἐνώ γιά πάρα πολλούς τούτη ἡ ὥρα ἦταν ἡ πιό «νεκρή» τῆς ἐβδομάδας καί πιθανότατα ἀφιερωμένη στήν προετοιμασία γιά τήν ἀπαραίτητη(!) βραδινή ἔξοδο, γιά ἑμᾶς ἦταν μιά ὥρα ἐμπληῆ ἀληθινῆς ζωῆς καί μιά προετοιμασία γιά τήν ἔξοδο ἀπό τά γνωστά καί πληκτικά στά ἀγνωστά καί τά θεῖα. Ἦταν μιά ὄαση στήν ἔρημο πολλῶν ὥρῶν τῆς καθημερινῆς μας ζωῆς: μιά ἀσπίδα προστασίας ἀπέναντι στούς βομβαρδιστικούς μηχανισμούς πρόωρου μαρασμοῦ τῆς παιδικῆς καί ἐφηβικῆς ψυχῆς.



Ἄπό μικρό παιδί εἶχα τήν τύχη νά τήν ξέρω. Ὅταν τήν πρωτογνώρισα πρέπει νά ἤμουν πέμπτη ἢ ἕκτη δημοτικῶ. Θυμᾶμαι μιά γλυκιά κυρία μέ κότσο πού δυσκολευόταν στό περπάτημα καί τό πρόσωπό της ἔγραφε μέ τή γαλήνια του ὄψη τή λέξη «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ». Ἄπό τήν πρώτη μας κιόλας κατηχητική συνάντηση, ἔνωσα γιά πρώτη φορά τι πα' νά πει νά εἶσαι σάν στό σπίτι σου ἐνώ μιλάς γιά τό Θεό. Καμία ἔλλειψη φυσικότητας, καμία αἴσθηση ὅτι συμβαίνει κάτι τό ἀποκομμένο, τό ξέχωρο ἀπ' τή ζωή μας, καμία αὐστηρότητα καί ὑποβολή ἐνοχῶν στήν ὑπαρξή μας.

Τίποτε δέν ἔλεγε ἡ κατηγήτριά μας βεβιασμένα, ἀφοῦ καθετί πού περιέγραφε ἦταν ἕνα βιωμένο παράδειγμα, ἕνα ἄνθος ζωντανό πού φύτρωνε αὐθόρμητα ἀπό τά τρίσβαθά της καί πού, ἑμεῖς, προσπαθοῦσαμε ν' ἀρπάξουμε κάτι ἀπό τήν εὐλογημένη εὐωδιά του. Κι ὅταν κόμπιαζε ἢ δέν τέλειωνε τή φράση της, ἦταν ἐπειδή ἐκείνη τή

στιγμή, συνεπαρμένη απ' τή φλόγα της πίστης, συγκινοῦνταν καί θεωροῦσε τόν ἑαυτό της ἀνίκανο νά ἐκφράσει τό ἄρρητο της μεγαλοσύνης τοῦ Κυρίου. Κι ὄχι ἐπειδή εἶχε ἔρθει ἀπροετοίμαστη, ἀφοῦ πάντα εἶχε μελετημένο τό πλᾶνο τοῦ μαθήματος. Μᾶς παρουσίαζε ἕνα ἰδιαίτερο κάθε φορά θέμα γιά συζήτηση —κι ἄς ἦταν καί τό πιό ἀπλό, τό ἔκανε «ἰδιαίτερο—, μᾶς ἔδινε ὑλικό μέ φωτοτυπίες ἀπό διάφορες πηγές πρὸς ἐπίρρωση καί ἐμπέδωση τοῦ θέματος, καθὼς καί κειμενάκια πού ἡ ἴδια εἶχε συνθέσει καί ἐκτυπώσει στὸν ὑπολογιστή μέ διακοσμητικά σχέδια· κι ὅλα αὐτὰ προορισμένα νά φυλαχθοῦν σέ εἰδικά ντοσιέ, διαφορετικά κάθε χρόνο, τὰ ὁποῖα ἐπιμελεῖτο ἡ ἴδια καί μᾶς πρόσφερε. Μόλις τελείωνε τὴν παρουσίαση τοῦ θέματος, ἐπέμενε στίς δικές μας παρατηρήσεις καί χαιρόταν νά συζητᾶ μαζί μας τίς ἀντιρρήσεις καί τίς ἀμφιβολίες πού συχνά διατυπώναμε. Γιά ἐπιστέγασμα, τραγουδοῦσαμε κάποιο σχετικό τραγούδι ἢ φάλλαμε ἕναν ὕμνο. Στό τέλος προσευχή —ὅπως καί στήν ἀρχή. ᾽Αποχαιρετοῦσαμε τόν εὐλογημένο χῶρο, κρατῶντας πάντοτε ἕνα γλυκό κέρασμα, εἰκονίτσες γιά εὐλογία, σελιδοδεικτάκια γιά τὰ βιβλία μας καί κάποιο χριστιανικό περιοδικό.

Ἔτσι ἤρεμα καί ὁμαλά —ἀλλά μέ γόνιμες ἐσωτερικές διεργασίες— ὀλοκληρωνόταν κάθε σχολική καί κατηχητική χρονιά, καί μέ τὴν ἔναρξη τῆς ἐπομένης, θεωρούσαμε ἀδιανόητη τὴ διακοπὴ τῶν ἀναζωογονητικῶν μας σαββατιάτικων διαλειμμάτων. Καί, ἂν καί λιγοστέψαμε, φθάσαμε αἰσιῶς στό 2009 μέ τίς μισές ἀπό ἐμᾶς νά φοιτοῦμε στό δεύτερο καί τρίτο ἔτος τῶν σχολῶν μας.

᾽Ὡσπου τὴν Τετάρτη, 25<sup>η</sup> Μαρτίου, ἐπισκέφθηκε τὴν ἀκοή μας μιά μικρὴ-μικρὴ λεξούλα, ἕνας ἀπλὸς ἀόριστος παθητικός καί στιγμιαίος, χρόνος παρελθοντικός —«ἐκοιμήθη»— κι ἦταν γιά ἐμᾶς μιά δυσ-αγγελία τὴν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, μιά μαχαιριά πού μπήχτηκε βαθιά στίς εὐτυχεῖς μας ἀναμνήσεις καί τίς μάτωσε, καί τό αἷμα πού ᾽σταξε γίνηκε δάκρυα στά μάτια μας κελαρυστά κι εὐγνώμονα, δάκρυα χαρμολύπης γιά τὴν πνευματικὴ μας μάνα. Γιά κείνη πού μᾶς ἔθρεψε ἀπλόχερα μέ τό ζωογόνο νερό τῆς πίστης, τό ὁποῖο ξεχείλιζε ἄφθονο απ' τὴν ἀγνή ψυχὴ της, καί μέ τοῦτο μᾶς πότιζε διαρκῶς, ὡσάν πηγὴ ἀστείρευτη. Κι ἐμεῖς, ἐνῶ δέν ξέραμε ὅτι διφούσαμε, μόλις πίναμε λίγο, συνειδητοποιοῦσαμε τὴν ξηρότητά μας, κι ἔπειτα θέλαμε κι ἄλλο, κι ἄλλο....

Γιά ὅλα τοῦτα τὴν εὐχαριστοῦμε μέσα ἀπό τὰ μύχια τῶν εὐεργετημένων μας ψυχῶν καί χαιρόμαστε ἰδιαίτερα πού τό Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο τοῦ Ναοῦ μας ἀποφάσισε νά ὀνομάσει πρὸς τιμὴν τῆς —«ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΣΙΑΚΚΑ»— τὴν αἴθουσα πού τόσα χρόνια στέγαζε τίς κατηχητικές μας συνάξεις. Ἔχουμε τὴν ἐσωτερικὴ βεβαιότητα ὅτι ὁ Κύριος τὴν ἔχει πλάϊ του καί τὴν ἐπιβραβεύει μέ αἰώνια ἀγαθὰ γιά τὴν ἐπίγεια ζωὴ καί τό παράδειγμά της. Ἐλπίζουμε ὅτι, ἀπὸ ἐκεῖ πού βρίσκεται, θά συνεχίσει νά μᾶς συνοδεύει μέ τίς προσευχές της, ὅπως ἔκανε πάντα, καί προσδοκοῦμε ὅτι κάποια μακάρια μέρα ὁ Θεὸς θά δώσει καί θά ξανασυναντηθοῦμε...

**Μαντώ Βασιλάκη**

**Μ**έ τή σειρά μας, θέλουμε νά καταγράψουμε τά αίσθήματα μας γιά έναν ἄνθρωπο πού εἶχαμε τήν εὐλογία νά γνωρίσουμε καί νά μοιραστοῦμε ἀνησυχίες καί πάνω ἀπό ὅλα πού μᾶς βοήθησε νά ἐμβαθύνουμε στήν πνευματική μας καλλιέργεια ὅσο κανένας ἄλλος.

Τήν δεσποινίδα Κατερίνα τήν γνωρίσαμε στό γυμνάσιο, ὅταν ἄνοιγε γιά ἐμᾶς ἡ πόρτα γιά τόν κόσμο τῆς ἐφηβείας. Ἡ προσέλευση μας στό καθηγητικό κάθε Σάββατο ἀπόγευμα ἦταν ἕνα διάλειμμα ἀπό τήν καθημερινότητα, μία ἀνακουφιστική ἀνάσα ἀπό τήν ρουτίνα τοῦ σχολείου, ἦταν ἡ πιό εὐχάριστη καί πολύτιμη ὥρα τῆς ἐβδομάδας. Σέ αὐτό, φυσικά, συνέβαλε ἡ ἤρεμη καί καθησυχαστική παρουσία τῆς δεσποινίδας Κατερίνας. Ἀπό τήν ἀρχή, εἶχαμε τήν εὐκαιρία νά ἀνακαλύψουμε τήν εὐγενική ψυχή της: Σέ κάθε προσπάθεια νά τῆς ἀποδώσουμε τίς εὐχαριστίες μας καί νά ἐκφράσουμε τήν ἀγάπη μας, εἴτε μέ λόγια, εἴτε μέ ἔργα, τίς δεχόταν μέ μετριοφροσύνη. Ἐπίσης, ὄντας ἐνεργό μέλος τῆς ἐκπαίδευσης, ἀναγνώριζε τούς προβληματισμούς, τά διλήμματα, τίς ἀπορίες καί ὅ,τι ἄλλο πού μπορεῖ νά ἀπασχολεῖ ἕνα ἐφηβικό μυαλό καί σέ συνδυασμό μέ τόν πνευματικό της πλοῦτο εἶχε τό χάρισμα νά ἀπελευθερώνει τίς ψυχές μας καί νά τίς βοηθᾷ νά μὴν παρασύρονται ἀπό τήν φθορά στήν ὁποία ὑποβάλλονται ἀπό τόν ὕλικό κόσμο.

Προχωρῶντας στό λύκειο καί στό πανεπιστήμιο, χωρίς νά θέλουμε νά ἀποχωριστοῦμε αὐτήν τήν ἀτμόσφαιρα γαλήνης καί ἀλληλοκατανόησης, τήν ὁποία σπάνια βρίσκει κανεῖς σέ ἕνα κόσμο μηχανικό, ὅπως ὁ δικός μας, συνεχίσαμε νά πηγαίνουμε, ἔχοντας τήν συνεχῆ ὑποστήριξη τῆς δεσποινίδας Κατερίνας: Μᾶς ὠθοῦσε, μᾶς συμβούλευε, μᾶς ἔδινε κουράγιο καί δέν μᾶς ξεχνοῦσε ποτέ. Στή διάρκεια αὐτῶν τῶν χρόνων ἀναπτύχθηκε ἕνας δεσμός ἀγάπης, ὅπως αὐτός τῆς μητέρας καί τοῦ παιδιοῦ. Ἡ συμπαράσταση καί ἡ συμβολή τῆς δεσποινίδας Κατερίνας ἦταν πολύτιμη καί φυσικά δέν θά μπορούσαμε, οἱ κοπέλες πού τήν ζήσαμε ἀπό κοντά, νά μὴν βρισκόμαστε δίπλα της ὅταν ἐκείνη περνοῦσε δύσκολες στιγμές. Ἀπό τή στιγμή πού μάθαμε τή νοσηλεία της στό νοσοκομεῖο ἐπιδιώξαμε καί καταφέραμε νά τήν ἐπισκεφθοῦμε. Ἦταν, ὅμως, θέλημα Θεοῦ καί ἐκοιμήθη, ἀφήνοντας πέντε κοπέλες μέ τίς πιό γλυκές ἀναμνήσεις, γεμάτες ἀγάπη. Ἡ παρουσία μας κοντά της μέχρι τό τέλος μᾶς ἦταν ἀναγκαῖα, καθώς νιώθαμε ὅτι ἦταν τό ἐλάχιστο πού μπορούσαμε νά κάνουμε γιά νά ἀνταποδώσουμε ὅλα ὅσα μᾶς εἶχε προσφέρει. Γιά ἐμᾶς, θά παραμείνει στή μνήμη μας ὡς ἡ πολυαγάπητη πνευματική μας μητέρα.

Σέ αὐτό τό σημεῖο, θά θέλαμε νά εὐχαριστήσουμε ὅλες τίς δεσποινίδες ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Ἀδελφότητα «ΟΙΚΟΔΟΜΗ» πού εἶχαμε τήν χαρά νά γνωρίσουμε καί πού μᾶς βοήθησαν νά εἴμαστε δίπλα στήν δεσποινίδα Κατερίνα ἀπό τήν ἀρχή μέχρι τό τέλος.

**Στέλλα, Καλλιόπη καί Ἐμμανουέλα Χριστοδούλου**



## Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΩΝ ΕΓΚΑΙΝΙΩΝ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΙΕΡΑΤΙΚΟ ΙΩΒΗΛΑΙΟ ΤΟΥ Π. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΦΙΛΙΑ

**Τ**ήν Ε΄ Κυριακή τῶν Νηστειῶν ἐορτάζουμε κάθε χρόνο τήν Ἐπέτειο τῶν ἐγκαινίων τοῦ Ναοῦ μας, τὰ ὁποῖα ἔγιναν αὐτήν τήν Κυριακή τῆς Τεσσαρακοστῆς τοῦ ἔτους 1895 καί τελοῦμε μνημόσυνο στούς ἀοιδίμους Κτήτορες, στούς Ἱερατεύσαντες ἐφημερίους, στούς Ἱεροφάλτες, Ἐπιτρόπους, Νεωκόρους καί σέ ὅλους ἐκείνους πού παντοιοτρόπως διακόνησαν τό ἐνοριακό ἔργο.



Φέτος, συνέπεσε καί ἡ ἐπέτειος τοῦ Ἱερατικοῦ Ἰωβηλαίου τοῦ π. Νικολάου Φίλια, ὁ ὁποῖος συμπλήρωσε 50 χρόνια Ἱερατικῆς διακονίας, καί γι' αὐτό τό Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο τοῦ Ναοῦ μας σέ πανηγυρική συνεδρία του ὁμοφώνως ἀπεφάσισε νά τιμήσῃ τόν π. Νικόλαον κατά τήν ἡμέρα τοῦ ἐορτασμοῦ τῆς ἐπετείου τῶν Ἐγκαινίων.

Πράγματι, τήν Κυριακή 5 Ἀπριλίου 2009, στό τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας ὁ ὑπεύθυνος τοῦ Ναοῦ π. Βασίλειος Βολουδάκης ἀνήγγειλε εἰς τό ἐκκλησί-



ασμα τό χαρμόσυνο γεγονός του Ἰωβηλαίου του π. Νικολάου καί ἀφοῦ ἐξῆρε τήν προσωπικότητα καί τό Ποιμαντικό ἔργο πού ἐπέτελεσε καί ἐπιτελεῖ μέχρι σήμερα, παρά τήν συνταξιοδότησή του, ἀνέγνωσε τό τιμητικό γιά τόν π. Νικόλαο Ψήφισμα του Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου, τό ὁποῖο καί ἐνεχείρισε στόν ἐορτάζοντα μαζί μέ μία περίτεχνη ἀργυρᾶ ἐπιτραπέζια κανδήλα, σύμβολο, ὅπως εἶπε ὁ π. Βασίλειος, του ἱερατικοῦ ἔργου πού λάμπει ὡς «φῶς ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων».



Ὁ π. Νικόλαος συγκινημένος ἀπό τήν ἐκπληξη εὐχαρίστησε τούς πάντας γιά τήν τιμητική αὐτή ἐκδήλωση καί μίλησε στίς καρδιές ὄλων μέ τόν ποιητικό του λόγο.



Κατόπιν προέστη τοῦ Μνημοσύνου τῶν Κεκοιμημένων Πατέρων μας. Τοῦ εὐχόμεθα υἰγεία σωματική καί πνευματική ἀλλά καί μακροημέρευση!





## ΕΝΟΡΙΑΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- \* **ΔΕΥΤΕΡΑ Θ. Λειτουργία** θα τελεσθῆ σὴν ἐνορία μας κατὰ τὶς Κυριακὲς **3 καὶ 17 Μαΐου**.
- \* **ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ** Θεία Λειτουργία θα πραγματοποιηθῆ σὶς **10 καὶ σὶς 24 Μαΐου**.

### Η ΕΝΟΡΙΑ ΩΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΤΗΧΗΣΕΩΣ

**Ο**μιλίες μὲ σκοπὸ νὰ βοηθηθοῦμε σὴν πνευματικὴ μας ζωὴ γίνονται σὴν ἐνορία μας:



\* Κάθε **ΚΥΡΙΑΚΗ** πρωΐ, μετὰ τὴν Θ. Λειτουργία, ἀπὸ τὶς **11<sup>30</sup>** ἕως τὶς **1<sup>30</sup>** τὸ μεσημέρι, σὴν Πνευματικὴ μας Ἑστία (ὁδὸς Μαυρομικάλῃ 96), μὲ γενικὸ θέμα **«Τὸ βιβλίο “Ἐξομολογήσεις” τοῦ Ἁγίου Αὐγουστίνου, διάγνωση καὶ θεραπεία τῶν προβλημάτων τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς»**.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἀναπτύξεως τοῦ θέματος γίνεται διάλογος μὲ τούς ἀκροατές.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ὁμιλίας παρατίθεται δωρεάν ἓνα μικρὸ πρόγευμα πρὸς ἀναψυχὴν τῶν προσερχομένων

εὐθὺς μετὰ τὴ Θ. Λειτουργία.

\* Κάθε **ΤΡΙΤΗ 6 - 7 μ.μ.** **ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ**, μὲ γενικὸ θέμα: **«Ὁ Προφήτης Ἰερεμίας ἐλέγχει τὴν ἐποχὴ μας»**.

**Η ΣΧΟΛΗ ΓΟΝΕΩΝ** γίνεται ἀμέσως μετὰ, **7 - 8 μ.μ.** Μετὰ τὰ πάμπολλα θέματα πού ἔχουν ἀναπτυχθεῖ κατὰ τὰ προηγούμενα χρόνια, φέτος συζητοῦνται ἐρωτήματα καὶ προβλήματα πού θέτουν οἱ γονεῖς.

Ἵπεύθυνος Συνάξεων: π. Βασίλειος Βολουδάκης.

\* Κάθε **ΤΕΤΑΡΤΗ** ἀπόγευμα, σὸ Παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγ. Νεκταρίου μετὰ τὸν Ἑσπερινὸ καὶ τὴν Παράκληση οἱ ὁμιλίες ἔχουν τίτλο: **«Θέματα ἀπὸ τὴν Παλαιὰ καὶ τὴν Καινὴ Διαθήκη»**.

Ἵπεύθυνος-Συντονιστής: π. Φίλιππος Μίαρης.

